

KANAVAN

JARRELTÄ

4/2000

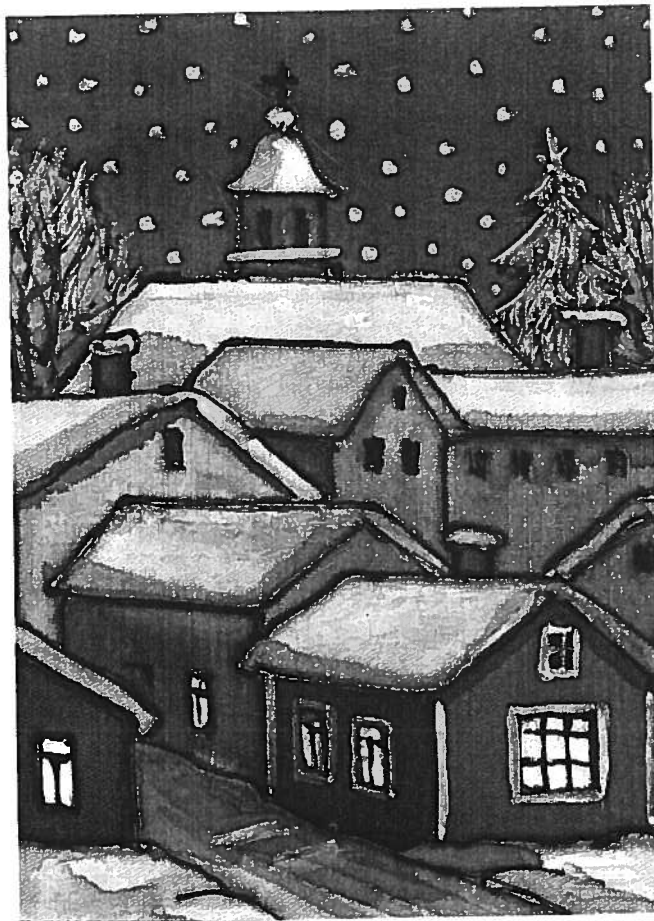
HYVÄÄ JOULUA!

Näinkö vain unta
Vai satoiko lunta
Kuulinko kopsetta porstuasta
Hiippalakinko näin ikkunasta?
Uskoinko joulun tuomaan,
Juhlamieleen sen suomaan?

Olinko kiltti
Kuin viaton piltti
Vai tuhmako ollut lienen?
Sen itse parhaiten tiennen.

Herääkö aamulla talven tuntuun
Onko maa peittynyt lumihuntuun?

Joko on joulu,
Juhlista parhain?

Al. Myllymäen

Kirkkoon jo riennämme
Aamulla varhain.

Joulunumerossa

Fiksu juttu.....	4
Kolme kuukautta kyläkauppiaina.....	5

Jouluisia juttuja

Joulu.....	6
Kuusta ostamassa.....	8
Joulupukin sukupuu.....	12
Joulun tuoksut.....	14
Tiernapojat.....	15
Joulu on jo ovella. Leikkiä ja totta joulusta 1940.....	16
Kynttilän kertomaa.....	18
Koulun joulusivut.....	20

Kyläkuulumisia

Terveiset Ameriikasta.....	28
Kotilinnamme vuolaan virran luodolla.....	32
Kylänvanhin.....	34
Muutoksen haaste on otettu vastaan.....	36
MaaTeeKoo-kurssikuulumisia.....	38

Ilmoituksia, terveisiä ja tulevia

Kaupan joulu.....	40
Partioon.....	42
Hierontaa.....	44
Kutrit kuntoon.....	45
Jouluisia terveisiä.....	46
Onnitteluja.....	48
Mitä muistamme menneestä vuodesta.....	50
Mene ja tiedä.....	51
Ei muuta kuin kynä käteen.....	52

Jotain fiksum...?

Onhan meitä ojennettu. Satujen ja tarinoiden Hyvä ja Paha taistelivat prinssin ja lohikäärmeen hahmoissa, koulussa opetettiin käskyt ja selitykset. Sunnuntaisin kävimme liimaamassa lampaista paperilaitumelle pyhäkoulussa. Siinä välissä ojensi äiti, joskus isäkin ja naapurin täti. Suomen kansan viisaus ohjasi oikealle polulle sanontojen välityksellä. "Nuorena on vitsa väännettävä", "Joka vitsaa säästää, se vihaa lastaan" jne. Tälle perustalle rakentui minunkin maailmankuvani. Lampaista on tullut liimatuksi sittemmin lisää, niitä mustiakin valkoisten joukkoon. Eri kielilläkin nuo tuntuvat määkivän poiketen oudosti toisistaan luonteeltaan ja tavoiltaan. Jokunen pässinpää ei ole sopinut laumaan ollenkaan ja useimmat kieltäytyvät kulkemasta yksiselitteisesti vain valkoisten tai mustien porukassa.

Vitsasta vielä. Nykyään puhutaan vanhemmuuden kriisistä. Meillä ei ole aikaa, kykyä eikä ymmärrystä asettaa lapsillemme rajoja. Varmasti niinkin. Toisaalta, ennen rajapyykkejä lapsen rajattoman minän ympärille viritteli koko yhteisö. Nyt vanhemmat ovat usein yksin. Suomalaiseen mentaliteettiin ei kuulu puuttua toisten asioihin, ei edes silloin kun se olisi pelastava käden ojennus. Kylänvanhimmat eivät enää jyrähtelee kokemuksen kunniakkaalla rintäänällä. Yhteisön lähiviisaista on tullut etäpäitä olohuoneen nurkkaan. Heidän äänensä kuuluu, muttei kosketa. Tätä lämmintä "puuttumista" hieman kaipailen, myönteistä osallistumista lähimmäisen elämään. Vitsaa ei ole ikävä, useimmiten näet riittää sanan säilä. Sanontamme viestivät kasvatustilastamme rangaistuskeskeisyydestä. Luotamme mieluummin lyöntiin kuin lempeyteen. Vain kissat elävät kiitoksella, ihmisiin kiitoksen sanoja on turha tuhlata. Vaan eikö juuri rohkaisu ja kannustava kiitos ole jäänyt mieleemme eteenpäinvievänä voimana, elämäneväänä?

Viimeisin lisä kasvatustilastamme soppaan on heitetty Amerikasta. Nyt meidät vanhemmat on päästetty pahasta. Ja vastuusta. Vertaisryhmä on päiväsana. Tutkimusten mukaan jo leikki-ikäiset sosiaalistuvat nimenomaan vertaisryhmän kautta ja teineille vanhempien malli on luonnollisesti se vihonviimeinen kauhistus. Kaverit ja ikätoverit toimivat roolimallina ja arvoperustan luojina. Geenit ohjaavat käyttäytymistä enemmän kuin vanhemmat. Toisin sanoen, lapset kasvattavat toinen toisensa. Herää vain yksi kysymys. Syntykö vertaisryhmä tyhjiössä? Jostakinhan nämä "sijaisvanhemmat" arvonsa kalastavat. Televisiosta? Internetistä? Jospa jopa kotoa?

"Jotain fiksum..." kehotti Riikka kirjoittamaan. Kiitos vaan luottamuksesta ja kuten huomaatte, en ole ottanut otsikosta paineita. Kiitos muillekin lähimmäisille, kyläläisille ja ystäville lähellä ja kaukana kuluneesta vuodesta ja yhteisistä hetkistä. Minusta on hienoa kuulua kanavan varrelle, vähälukaiseen mutta ah niin omaan "lammaskatraaseen." Lämpimin jouluterveisin, Tuula.

KOLME KUUKAUTTA KYLÄKAUPPIAINA

Kylläpä aika rientää! Vielä puolivuotta sitten olin Helsingissä, jolloin kovasti mietin, että miten päästäisiin Jussin kanssa kauppaa, krouvia ja makasiinia pitämään Oraviin. Mutta onneksi sitten saimme kovan luokan yrittäjän mukaan Pekka Vettenrannan, jonka seurauksena hommat alkoivat selvitä.

Pääsimme Tanskasen Sulon kanssa molempia osapuolia tyydyttävään sopimukseen. Tämä tarkoitti sitä, että syyskuun alussa kun vuokrasopimuksemme alkoi, alkoi myös kaupan sisätilojen remontoiminen. Siinä vuodatimme verta, hikeä ja melkein myös kyyneleitä! 23.09.2000 koitti sitten kyläkaupan avajaiset! Eli kaupan remontti väännettiin läjään kolmessa viikossa! Suuret kiitokset siitä kaikille meitä remontissa auttaneille, ja erityiset kiitokset kirvesmiehelle Markku Luostariselle. Markun työn jälki oli loistavaa!

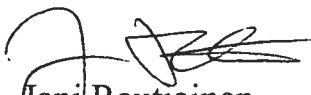
Avajaiset sujuivat mielestämme loistavasti, vaikka olimmekin väsyneitä pitkistä remonti- ja järjestelypäivistä. Kyläläiset, mökkiläiset ja muut satunnaiset matkaajat olivat tulleet sankoin joukoin katsomaan uusia yrittäjiä ja uudistettua kyläkauppaa. Meistä oli hienoa nähdä, että kyläläisten henki oli vahvasti mukana ja tukena meille heti alusta alkaen.

Avajaisten jälkeen koitti meille arki. Eli aloimme tehdä sitä mitä mielestämme parhaiten osaamme. Minä aloitin pääasiallisesti kaupan hoitamisen, ja Jussi krouvin ja kaupan kahvilan lounaan hoitamisen. Katja (Jussin emäntä) on auttanut meitä kiittävästi joko vapaapäivien tuuraajana tai muissa vastaavissa hommissa.

Kun nyt on jo kolme kuukautta vierähtänyt meillä yrittäjinä, voimme sanoa, että ei ole kaduttanut pätkääkään lähteä yrittäjiksi! Meistä on ollut hienoa nähdä miten uskollisesti kyläläiset ja ahvensalmen kyläläiset ovat löytäneet tiensä kauppaan ja krouviin. Myös pikkuhiljaa Haukiniemen ja Juvolan kyläläiset ovat löytäneet tiensä Oravin kyläkauppaan.

Toivomme, että tällainen kylähenki säilyy kaikkien sielussa, sillä mikään kauppa tai krouvi ei toimi ilman asiakkaita. Me teemme parhaamme palveluiden säilymisen, toimivuuden ja lisäämisen vuoksi, ja niin näyttävät tekevän myös kaikki meidän asiakkaat. On täällä niin hyvä henki päällä, sanokaamme kylähenki!

Toivotamme oikein hyvää joulua ja uutta vuotta kaikille!

Jani Rautiainen

Jussi Peisa

Joulu

Katsokaa:

kirkkaus säteilee pimeään.

Viimeinen pieni juoksupoika

hiipi kirjapaketteineen

pehmeään hämärään.

Hänellä on niin onnelliseen nälkäiset silmät.

Me menemme kirkkoon,

jossa on paljon ihmisiä

ja lämmintä ja kylmää

ja Jumalan hiljaiset kasvot

ja jäähileiset ikkunaruudut

ja kynttilöitä.

Kun olin aivan pieni,

näin enkeleitä

aattoillan hämärässä.

Minä peitin silloin

pieneen, lasiseen maljaan

tinasotamiehen,

jonka päälle joku oli astunut.

Kuvittelin, että sen oli silloin hyvä olla,

ja asetin sen peitoksi

paperisen lipun.

Joulu,
se on kuusenneulasten
ja sammuvien kynttilöiden tuoksua,
ja hiljaista,
onnelliseen säikähdyttävää rakkautta,
ja lahjoja, ja unta,
jossa kasvoja hipovat enkelin siivet.

Me katselemme valaistuja ikkunoita
ja laskemme kynttilöiden pieniä liekkejä
ja avaamme hitaasti kirjoja,
jotka joskus luetaan ja unohdetaan.
Ja jossakin ajatusten keskellä
nukkuu lapsi,
joka kantaa kaikkien unelmien kohtaloa
pienissä käsissään,
ja lempeitten juhtien huuruinen hengitys
lämmittää häntä pimeässä.

Kynttilät sammuvat hiljaa,
ja samettikoira vuoteen jalkopäissä
odottaa, että sen pyöreihin lasisilmiin
suudeltaisiin: Hyvää yötä.

1928

Mika Waltari

Anneli Pääkkönen

KUUSTA OSTAMASSA

- Muistat sie Hetan?

- Sen kauppiaan Hetan?

- Nii. Sekkii on kuollu.

- Ja Toivo...

- Eskokii mäni. Ja sen emäntä. Muistat sie Eskoo?

- Emmie muista.

- Et sie nyt muista! Sen emännän sie muistat, sen ko kulk kumisaappaat jalas, ol kesä tai talvi, ark tai pyhä.

- Muistaha mie ne saappaat...

- Ihme jos ei arkkuu pantu saappaat jalois.

- Elvi se ellää...

- Ja sen ukko. Vaik ei taia se ukko ennää mikkää mies olla, on se vaa nii huonos tolas. Siin miehes ei liiku ennää mikkää, sano miu sanoneen.

- Elvi se hyppää senkii eest.

- Elvii ei pirukaa pysäytä!

- Se on yhtä pirtsakka ko ennenkii.

- Kerra myö kaik täältä lähetää. Elvikii.

- Lempi oli jo kuolemakielis vaa palas sentää tajjuusa.

- Niihä tuo tek. Kuulit sie mitä se sano ko sille

viikatemies näyttäyty!

- En. Mitäs se?

- Eiks tääl oo naistehaku.

- Älä! Vai nii se sano Lempi.

- Nii se sano.

- Mitäs viikateäijä siihe?

- Lähti livohkaa.

- Vai lähti livohkaa.

- Nii vaa lähti ja Lempi käyp taas tanssilois ko viimistä päivää...

- Ei taia muut rökäleet kieltäytyy ko viikatemies vaa...

- Sohvi se meni vanhoil päivillää viel naimisii oikee.

Piti kirkkohäät! Vieraitakkii yli sata. Syvän sillä Sohvilla reistaa...

- Sohvin serkku se pääs tuskistaa, kuoli kitumasta.
 Ei oo tuskia enää. Pois pääs murhee laaksost...

- Sirkka se on nii nuore näköne yhä. Mite se pyssyy.
 Sil taitaa elämä mennä ko ves hanhe seläst.

- Mie en oo nähny Sirkkaa aikoihi.
 - Jo vain on nuore näköne!
 - Eikös se värjää sitä tukkaasa. Se sen tekkee.
 - Värjää, värjäähä se.
 - Oot sie Suomen pelakuut nähny?
 - Eiks Suoma kuollu männä kevväänä?
 - Haualla... Sillä on haualla nii korreet pelakuut että!
 - Tyttäretkö hoitaa?
 - Tyttäret. Olispa sellaset tyttäret. Ei tarttis kantaa hauastaa huolta.

- Sehä jako ommaisuuttaa jo paljo enne ko kuol.
 - Suoma?
 - Nii, Suoma. Anto kaik astiasakii tyttärillee. Ei ollu ko pari lautasta ja kuppii itellää. Kaks vierasta jos tul, ni ite joi kahvit maitolasist.

- Vähhihä se mennee elämä enne ko loppuu.
 - Mie vaa ihmetteli, ko se ol ylleesä nii kitsas ihmine.
 - Suoma?
 - Suoma. Sehä ei raaskinu joulukuusta ees itellee ostaa.
 - Ainaha Suomalla kuus oli!
 - Yöllä kävi kelka kans metässä. Kirves ja taskulamppu ol mukana, mie näin... Joka joulu...

- Älä...

- Nii totta ko mie täs haastan.
 - Ennää ei tarvi yöhö lähtee. Pelakuun alla leppää.
 - Kitupiikki se ol koko Suoma.
 - Tyttäret sil on hyvät.
 - Osasivat ottaa astiat enne ko äit kuol.
 - Etkös sanonu että Suoma ite jako..?
 - Miu äit ei vaa kuole.
 - Sitkees on henki. Ja iteksee jaksaa assuu.
 - Astioitte puolest mie jo pelkään! Muistat sie ne sinikuvioiset... Ne on kuule kalliita ne. Arvo nousee koko aja. Koha ei vaa riko niit enne ko pääsee taivaa iloihi.

3

- Ei kai se mittää riko.

- Mut jos vahingossa! Äithä täyttää koht sata vuotta.

Sen ikäse pitäs kyl olla jo jossai hoios. Iha astioittekii tähe..

- Äitilleskö oot kuusta viemässä?

- En kai! Polttaa viel koko talon! Jättää iha ilma perintöö! Itellein mie tätä vien... Äit haetaa kyl meille. On ainakii joulu aja perintö turvas.

- Sanoha terveisii. Hyvvää jouluu!

- Mite sie noi piene kuusekäppyrä ostit?

- Ko täs on nää kävyt!

- Jaa, sanoi Esteri ja läksi työntämään potkukelkkaa johon oli sitonut suuren paksuoksaisten kuusen. Se varmaan tuo Hilja panee käpyjensä siemenet talteen, Esteri mietti. Sillä on komerot täynnä siemenpusseja. Mitä lie kompensatiota, kun ei sille ole siunaantunu miestä, ei lasta. Kuka sen perrii? Kuka sen kaikki siemenpussit perrii?

ENÄÄ VAIN TÄMÄ

Joulupukin sukupu

Lahjojen tuojia keskellä talven pimeyttä on ollut tuhansia vuosia ennen Korvatunturin joulupukkia. Hänellä on myös hyvinvoivia serkkuja ympäri Pohjolaa ja läntistä maailmaa.

TEKSTI KAISA STRANDÉN KUVAT SINELLI

1 Heettien auringonjumalatar lie-
nee yksi joulupukin varhaisimpia edeltä-
jiä. Nämä kaksi yhdistää toisiinsa lähinnä
juuri lahjojen annon traditio keskellä tal-
ven pimeyttä. Noin 4000 vuotta sitten au-
ringonjumalatar oli lahjojen saaja. Heetit
pehmittivät häntä muun muassa tähkä-
pään, lampaantaljoin ja viinin avulla, ettei
tämä – kuten pelättiin – ikiajoiksi katoai-
si taivaanrannan taakse.

2 Vanhoilla roomalaisilla oli usei-
takin keskitalven juhlia, joissa kaikissa ja-
ettiin runsaskätisesti lahjoja yhtä hyvin va-
paille miehille kuin orjille. **Saturnalia-
juhlat** kestivät joulukuun 17. päivästä 24.
päivään asti. Uuden vuoden alkamisen
kunniaksi vietettiin **Kalandae-juhlaa**. Laa-
jalle levinneen **Mitra-kultin** palvoman au-
ringon syntymäjuhlan ajankohta oli 25.12.

3 Sekä germaanit että Pohjolan
asukkaat viettivät keskitalvella suurta juh-
laa, jossa henkiä lahjottiin eri tavoin seu-
raavan kesän hyvän sadon toivossa. **Frei-
jalle**, auringon, sateen ja hedelmällisyy-
den jumalattarelle, uhrattiin muun muas-
sa **julgalti**, jouluporsas. Sieltä possu on siis
saapunut meidän joulupöytäamme.

4 Siitä, että Raamattu kertoo pai-
menten olleen ulkona kedolla paimenta-
massa lampaitaan **Jeesuksen syntymän**
hetkellä, on päätelty, että hänen todelli-
nen syntymänsä ajoittuu kesään. Kristilli-
nen kirkko nimesi syntymäpäiväksi joulu-

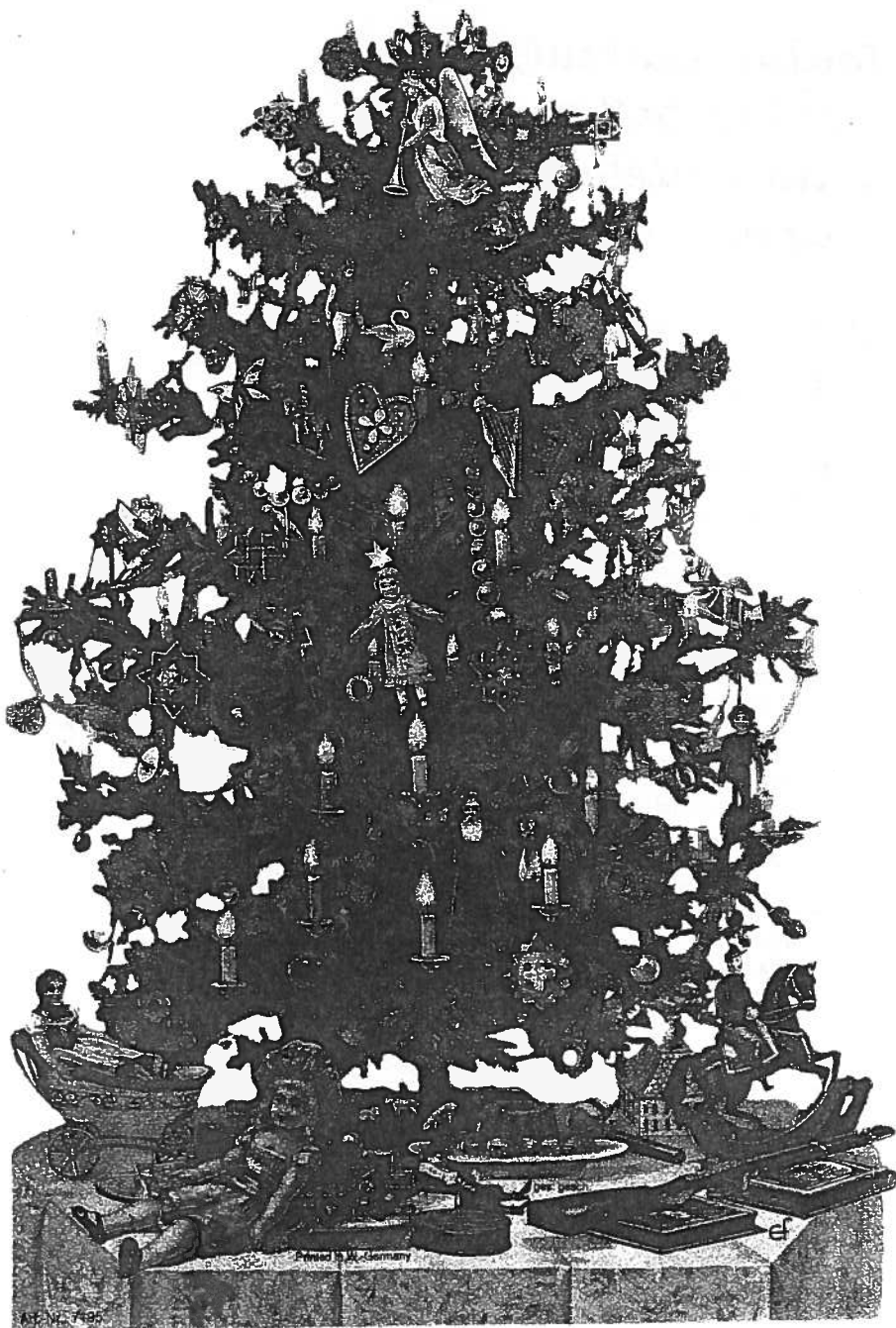
kuun 25. päivän lähinnä varmistaakseen
oman asemansa myös Mitra-kultin kan-
nattajien joukossa.

Kristilliseen jouluun lahjatraditio
sopi hyvin, toivathan Itämaan tietäjät Kris-
tus-lapselle runsaita tuliaisia tullessaan.
Myöhemmin myös itse Jeesus-lasta on
alettu pitää lahjojen tuojana.

5 Nykypukin varsinainen esi-isä on
Santa Claus, **Pyhä Nikolaus**, Vähä-Aasian
Patarassa vuonna 270 syntynyt piispa. Hä-
nestä juontuu myös joulupukista ang-
saksisissa maissa käytetty nimitys.

Pyhä Nikolaus hankki peruspukin
maineensa erilaisilla hyvästä sydäimestä
ja suurenmoisesta vauraudesta annetuilla
lahjoilla. Yksi näistä tarinoista kertoo
köyhtyneestä aatelismiehestä, jolla oli kol-
me tytärtä. Köyhinä näille oli mahdotonta
löytää aviomiestä. Pyhä Nikolaus tuli hä-
tiin heittämällä ensin kaksi rahasäkkiä si-
sään kodin ikkunasta. Kalvava epäily ra-
han riittävydestä pani Pyhän Nikolauk-
sen uudelleen asialle. Koska talon ikku-
nat olivat yöllä säpissä, hän kiipesi katolle
ja nakkasi kolmannen rahasäkin savupii-
pun kautta sisälle.

Oothan meille vanha tuttu

Puuhkalakki, harmaanuttu

6 Tarina Pyhän Nikolauksen hyvistä teoista saapui eurooppalaisista maista ensimmäiseksi Hollantiin sikäläisten itäisille maille suuntautuvilta maailman matkoiltaan palaavien merimiesten mukana. Hollantilainen **Sinter** tai **San Klaas** tekee nykyisin kunnia historiallisille juurilleen saapumalla nimenomaan laivalla Amsterdamiin. Ajankohta on juuri ennen ensimmäistä adventtia.

Piispan hiippaan pukeutuneen pukin mukana kulkee **Musta Pekka**, joka sulkee tuhmat lapset säkkiinsä. Hollannin lapset saavat lahjat pukiltaan joulukuun

kuudentena, Nikolain päivänä. Se on siis itse asiassa joulua tärkeämpi juhlapäivä.

7 Tämän päivän hyväntahtoinen, joviaali, porolla ajava joulupukki syntyi 1800-luvulla Yhdysvalloissa, jonne pukki oli matkannut hollantilaisten siirtolaisten mukana. Hahmon ja hänen menopelinsä, lentävän poron, viimeisteli amerikkalainen kirjailija **Washington Irving** (1783–1859) tarinoissaan.

Amerikkalainen pukki tuo lahjansa joulupäivän vastaisena yönä. Esikuvansa Pyhän Nikolauksen tavoin hän pudottaa

ne savupiipusta. Siitä ne joutuvat takan reunukselle asetettujen sukkiin sisään.

8 Joulupukin serkkuja asuu eri puolilla läntistä maailmaa ja Pohjolaa. Saksassa joulupukki liikkuu joulukuun kudentena. Siellä, kuten myös monissa katolisissa maissa lahjat tuo **Christkindl**, Jeesus-lapsi. Joissakin maissa, kuten Espanjassa, **Itämaan tietäjät** lahjoivat lapsia vasta joulun jälkeen.

9 Venäjän **Pakkasukko** on meidän joulupukkimme pikkuserkku. Hänet luotiin poliittisista syistä sen jälkeen, kun joulunvietto oli Neuvostoliitossa 20-luvulla kielletty. Pakkasukko jakaa lahjoja uunna vuonna.

10 Itävallassa liikkuvat joulupukin edusmiehinä joulukuun kuudentena sekä itse piispa Nikolaus että hänen mukanaan tuhmia lapsia uhkaileva mustahipainen **Krampus**-paholainen.

11 Ruotsalainen pukkiserkku asuu Mora-nimisen kaupungin laitamilla sijaitsevan salaperäisen Gesunda-vuoren juurella. Ruotsalaispukkia kutsutaan nimellä **Jultomten**.

12 Norjan sekku on nimeltään **Julnissen** ja hän asuu Oslon lähellä sijaitsevassa Dröbakin pikkukaupungissa. Siellä hänellä on oma postitoimistonsa.

13 Grönlantilainen **Santa Claus** on meidän pukkimme ankara kilpailija. Hän asuu maan pääkaupungissa Nuukissa, jossa hänellä on muun muassa oma viisimetrinen postilaatikkonsa, johon lasten kirjeitä saapuu ympäri maailmaa.

14 Meidän oma pukkimme, itse **Korvatunturin haavaparta**, on osin historiallinen luomus. Itse pukki nimeen sisältyy menneitten vuosisatojen nuorison tapaa kulkea talvensydännä riekkumassa ja pelottelemassa väkeä kylillä pukeutuneena muun muassa nurin käännettyihin sisäturkkeihin ja pukin sarviin. Pukki-hahmo korvautui aikaa myöten lyhteillä, joista vähinerin muodostui oljista sidottu pukkiahmo.

Korvatunturi paljastui maailman ainoan ja oikean joulupukin asuinsijaksi vuonna 1927. Paljastuksen teki lastenradiossa sen Markus-setänä tunnettu legendaarinen vetäjä **Markus Rautio**.

*Joulun tuoksut,
joulun taika,
palaa mieleen
lapsuusaika!*

Piparkakkujen historia ulottuu kauas

Piparkakkujen historia juontuu tuhansien vuosien taakse. Herkku on kotoisin Indusvirran laaksosta, josta se siirtyi ensin Egyptiin ja sieltä Euroopan mantereelle. Pipareiden Suomeen tulosta ei ole tarkkaa tietoa, mutta oletettavasti ne levisivät meille luostareiden välityksellä ja tunnettiin täällä keskiajan loppupuolella. Näin toteaa jyväskyläläinen ravintotalouden lehtori Anna-Liisa Mattila, joka on selvittänyt piparkakkujen historiaa opinnäytetyössään. Työ oli ensimmäinen laatuaan Suomessa, sillä aiemmin ei piparkakkujen taustoja ollut meillä kukaan sen perusteellisemmin tutkinut.

Aluperin piparkakut tehtiin hunajasta ja jauhoista. Kun kaukoidästä alettiin tuoda mausteita, niitä lisättiin taikinaan makua antamaan. Hunajakakkuja pidettiin ylellisinä, suorastaan maagisina, etenkin kun niitä alettiin muotoilla ja koristella. Piparkakuilla saattoi olla kristillinen merkitys, mutta toisaalta ne toimivat myös lemmenviestien kuljettajina tai poliittisten mielenilmausten julkittuina.

Sokeriteollisuuden kehityksessä sokeria alettiin käyttää piparkakuissa. Se oli hunajaa halvempi raaka-aine ja mahdollisti myös uusien koristelumenetelmien käytön.

Euroopassa piparkakkujen metropolina pidettiin Nürnbergiä, josta käsin ne kulkeutuivat pohjoista kohti. Tämä tapahtui osittain luostareiden kautta, sillä niissä tuotettiin hunajaleipiä paitsi sakraaliin käyttöön, myös lääkitseviksi tuotteiksi. Ensin vain kartanoissa ja pappiloissa leivottujen piparkakkujen valmistustaito kulkeutui vähitellen myös tavallisen kansan käsiin.

Kun suomalaisten lempijuoma kahvi alkoi saavuttaa suosiota kaiken kansan keskuudessa 1800-luvun lopulla, oli piparkakku kahvin itseoikeutettu seuralainen etenkin juhlatilaisuuksissa. Reseptit kulivat salaisuuksina suvuihin.

Se, miksi suomalaisten joulupipareiden mausteet ovat juuri kaneli, inkivääri ja neilikka, on Anna-Liisa Mattilan mukaan ilmeisesti makuasia. Nämä maut sopivat parhaiten meidän suuhumme. Joulupiparit ovat myös muodoltaan erilaisia kuin muut. Niiden vertauskuvalliset merkit vain ovat painuneet unholaan. Possupari on viikinkiajan uhrileivän symbolimerkki, joka välitti rikkauten toivon jumalille.

Ukko- ja akkapiparit ovat puolestaan pitkän ja onnellisen elämän vertauskuva, kukan malli taas hyvän sadon ja hedelmällisyyden symboli. Sydän, tähti ja lintu liittyvät uskontoon eli rakkauteen, uskoon ja Pyhään Henkeen. Makea leipä itsessään on vahva vertaus taivaallisesta lahjasta, elämän leivästä, joka on annettu ihmiskunnalle jouluna.

Piparkakkutalon juuret ovat Saksassa ja ensimmäisen kerran se pystytettiin Suomessa vasta 1900-luvun toisella vuosikymmenellä.

Sanotaan, että pipareiden tuoksu tuo joulun. Jonka kotonäitä on leivottu, ymmärtää sen suuremmista selityksistä.

ELINA MATIKAINEN

1-5 5.12.2000

• Tulevaa ohjelmistoa: **Tiernapoijat**

- Esitys: joulun aikoihin v. 2001
- Paikka: Krouvi tai ONS
- Esiintyjät: Jani, Jari, Jukka ja Jussi
- Roolit: roolijako toistaiseksi avoin
- Esityksen kesto: n. 15 min.
- Liput ja ennakkovaraukset: Oravin kauppa
puh. 015-647 143

Tiernapoikien historiaa

Tiernapoijat-näytelmä alkaa aina samalla tavalla: yksi pojista kysyy lupaa tulla laulamaan, eikä lupaa juuri koskaan evätä. Tapa on jääne ajalta, jolloin tiernapoijat vielä kiersivät laulamassa kodista toiseen varoittamatta vierailustaan etukäteen.

Ensimmäiset tiedot "tähtilaulannasta" – *tierna* eli *stjärna* tarkoittaa tähteä – ovat säilyneet 1800-luvun alun ruotsinkieliseltä Pohjanmaalta.

Tiernapoikaesitykset levisivät Suomeen Ruotsista, jonne ne tulivat Saksasta. Niiden taustalla on keskiaikainen, Raamatun tapahtumia kuvaava mysteerinäytelmä. Nuoret pojat, erityisesti opiskelijat, keräsivät rahaa esityksillä, jotka yhdistivät mysteerioihin tutumpia lauluja.

Suomalaisessa tiernapoikanäytelmässä on neljä henkilöä: kuningas Herodes, Murjaanien kuningas, Knihti ja Mänkki. Näytelmä kestää runsaat kymmenen minuuttia.

Kuningas Herodes on näytelmän päähenkilö. Näytelmä kertoo siitä, kuinka Herodes alistaa valtaansa Murjaanien kuninkaan ja Betlehemin Messias.

Suomalainen tiernapoikanäytelmä on tyystin erilainen kuin keskieu-rooppalainen joulumysteerio, johon se pohjautuu. Kun näytelmä tuli Ruotsiin, siinä oli vielä toistakymmentä henkilöä; oululaisessa nykyversiossa heitä on enää neljä.

Kadonneita henkilöitä ovat muun muassa Neitsyt Maria, Joosef, Juudas, Itämaan tietäjä ja paimenet. Herodes oli alun perin sivuhenkilö, mutta dramaattisuutensa takia näytelmän konnasta tuli vähitellen päähenkilö. Hän on vuosikymmenten varrella jopa napannut itselleen kunnian Itämaan tietäjien tekemästä matkasta.

1900-luvun alussa mu-

kana oli vielä viides henkilö, Kyppä Kiinanmaalta. Tämä groteski hahmo on saanut alkunsa Joosefista. Kypällä yritettiin havainnollistaa, ettei tyhmä Joosef voinut olla Jeesuksen oikea isä.

Vaikka sitä on välillä vaikea tunnistaa, Tiernapoikien tausta on Matteuksen evankeliumissa ja Jeesuksen syntytarinassa. Seimessä kapaloituna makavaa Messiasta tulee tervehtimään kolme ruhtinasta, jotka tuovat hänelle lahjoja. Tiernapoijissa kolme itäisen maan viisasta miestä ehtivät kadota ennen kuin Herodes saa heidät kiinni. Jäänteinä tietäjistä mukana on Murjaanien kuninkaan rooli.

Henkilöitä lieene kadonnut matkan varrella käytännöllisistä syistä: neljän roolin täyttäminen on luonnollisesti helpompaa kuin kymmenen.

Yksi nykynäytelmän kummallisuus on ylistyslaulu keisarille eli suurruhtinas **Aleksanteri II:lle**. Sen tausta löytyy 1800-luvun Suomesta. Esiintymislupa heltisi viranomaisilta helpommin, jos esityksessä ylitettiin keisaria. (Tosin Knihdin laulun kohdan *Siihen on meitä pakotettu, että totella keisaria* voi lukea myös toisin.)

Ylistyslaulu oli boikotissa itsenäisyyden alkuvuosista toisen maailmansodan loppuun, jolloin sitä yritettiin korvata muun muassa ylistyslaululla **Mannerheimille**, heikolla menestyksellä.

Joskus näytelmää esitetään myös kolmella henkilöllä ilman Mänkkiä, jonka outo nimi viittanee keskiajalla sanattomia rooleja esittäneeseen "mannekiiniin".

"Hoo! Kuinkas olet noin musta?"

KUKA KUKIN ON

OULUSSA 1900-luvun alussa muistiin kirjoitetussa ja Suomessa yleisimmin käytössä olevassa *Tiernapoijat*-näytelmässä on neljä henkilöä:

Kuningas Herodes. Esikuvana ajanlaskumme alussa, Rooman vallan aikana hallinnut Herodes Antipas. Tiernapoikien Herodes tekee matkan "Murjaanien maahan", jonka hallitsijan hän alistaa valtaansa. Kun hän saa kuulla, että Juudeassa on syntynyt Messias, hän lähettää palvelijansa Knihdin tappamaan kaikki Betlehemin alle kaksivuotiaat poikalapset. Yksinlaulu *Herodes hän se ajoi*. Punainen asu.

Murjaanien kuningas. Oletettavasti yksi Itämaan tietäjistä, joka menee tervehtimään Jeesus-lasta seimeen. Käännösvirheen takia kolmesta tietäjästä tulee yksi ja tarina muuttuu Herodeksen ja Murjaanien kuninkaan valtataisteluksi. (Ruotsinkielisessä laulussa tietäjät tulevat Midlanista ja sanat "Median fram" lauletaan suomeksi "Murjaanein maalta".) Yksinlaulu *Hoo jos minä olen musta*. Musta asu.

Knihti. Herodeksen palvelija ja sotapäällikkö, joka tappaa ja virtaan heittää kaikki Betlehemin alle kaksivuotiaat poikalapset. Yksinlaulu *Husaari olen minä sodassa*. Sininen asu.

Mänkki. Tähteä pyörittävä enkeli, joka antaa ilmoituksen vapahtajan syntymästä. Aloittaa yhteislaulun *Tähti se kulukeepi Itäiseltä maalta*. Valkoinen asu.

Lähteenä on käytetty Rauno Myllylän kirjaa Tähti se kulukeepi. Tiernapoikien tarina. WSOY 1991.

*Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!**

Joulu on jo ovella. Leikkiä ja totta joulusta 1940

Täällä Helsingissä on taas ollut niin kamala vilske ennen joulua että kaupungille yrittäessä on saanut puikkia kuin kaniini ihmisjoukkojen lomitse ja lopuksi kotiin päästessä huokaissut helpotuksesta otsa hikisenä ja silmät tuijottavina. Ihmiset ovat raastaneet ihan raivoina myymälätiskeiltä niille sijoitetut tavarat, olivatpa ne mitä lajia hyvänsä - joululahjoja, kun näet pitää olla. Ja jotkut kaupat ovat kertoneet, että tällaisia joulumarkkinoita ei ole ennen nähtykään.

Tässä on tietysti osa leikkiä, mutta totta on takana.

Meidän perheessä ei joululahjoja ostettu. Viime vuodesta muistimme, miten sanomattoman onnellinen joulu voi olla ilman ainoatakaan lahjaa. Minulla kun sattui olemaan se harvinainen onni, että pääsin jouluaatoksi käymään perheeni luona, vaikka matka olikin monen murheen takana. Muiden vieraina tosin vietimme joulun, mutta silti ei liene ollut ennen niin syvää jouluiloa. Tänä jouluna saamme viettää joulun omassa kodissa ja maassamme on rauha. Mitä enempää saattaisi toivoa? Eivät ainakaan lahjat sitä tunnelmaa parantaisi.

Joka tapauksessa meillä on tytär, ja lapsi kun on, alkoi hänestä tuntua haikealta, ettei hänellä ole mummolleen mitään joululahjaa. Kun oikein pohdimme asiaa, muistimme, että Mumi on jo monia kertoja valittanut perunanuijan puutetta. Tällaisena aikana perunanuija epäilemättä on tarpeellinen kapine, onhan peruna jälleen kohonnut uuden sukupolven aavistamattomaan arvoasemaan. Niin että päätimme suoda lapselle tilaisuuden lahjan antoon. Ja äiti ja tytär lähtivät kaupungille perunanuijaa ostamaan.

He palasivatkin sitten pitkien aikojen kuluttua omituinen noloisuus ilmeissään. Kävi ilmi, että he olivat käyneet kuudessa rautakaupassa perunanuijaa kysymässä - tapa on nimittäin sellainen, että perunanuijaa myydään rautakaupoissa, mutta onhan maailmassa muutakin ihmeellistä - ja joka paikassa oli sanottu, että >>ei ole!<< - Ja kysymykseen. >>Miksi ei?<< vastattiin, että >>ei kannata valmistaa - puu on niin kallista<<.

Löytyi sentään perunanuija seitsemännestä kaupasta. Mutta minä ihmettelin, että jotakin vikaa on taas järjestelmässä, kun tällainenkin näköhäiriö saattaa syntyä.

Näin eletään kaupungissa. Jos olisi oltu maalla. Olisi tytär arvatenkin itse yrittänyt valmistaa perunanuijan, ja silloin sillä olisikin ollut enemmän arvoa lahjana Mumille kuin koko muullekin perheelle. Niin kalliiksi kai puu ei sentään koskaan maalla käy, ettei sitä riittäisi yhdeksi perunanuijaksi taloa kohden.

Niin, niin, maalla kyllä kaikkea on: Jos kuuntelee näitä kaupunkilaispuheita, voisi pian saada sen käsityksen, että maaseudulla vallan kylvetään maidossa ja kermaa litkitään, voita vedetään paksult leivän päälle ja kukkuraksi sivalletaan läskinviiipaleita. Sellaisia unia kaupunkilaiset näkevät maaseudusta - kaupunkilaiset, jotka kerran jälleen saavat kipeästi tuntea elävänsä maaseudun hartioilla.

Olen tällaisia puheita kuullessani koettanut valistaa, että on monia seutuja Suomessa, joissa ei ole valoa iltaisin, ja samoin seutuja, joissa vähäväkinen ei aina saa ostetuksi edes välttämättömiä korttiannoksiaan yhtä helposti kuin kaupunkilainen. Ja ennen kaikkea, että sadattuhannet maamiehet yhä edelleen ovat vakinaista kotia vailla.

Mutta asianlaita on niin, että rauhan pysyessä yhä helpommin näemme asioista epäkohdat ja varjopuolet. Itsekkyys ja kateus pyrkivät sanelemaan mielipiteitä ja tuomaan esiin ikäviä puolia. Siksi kaupungin ja maaseudun välinen juopa on jälleen ollut kasvamassa kovin syväksi.

Näin oli joulun edellisellä viikolla aina torstai-iltaan asti. Saattoi moni jo ajatella, että olemmeko oikeastaan joulua lainkaan ansainneet, kun taas olemme näin pitkällä kaikessa entisessä. Niin helpostiko tosiaan ihminen unohtaa kaikki saamansa opetukset!

Mutta viime torstai-illan jälkeen tuli hiljaisuus ihmisten mieliin, tuli muistutus ja herätys, joka kuin salamaniskuna palautti mieliimme, mitä aikaa tosiaan elämme. Ei tarvitse eikä sovikaan tällaisessa pakinassa muistuttaa mitä silloin tapahtui. Jokainen, joka oli sinä iltana Helsingin asemalaiturilla, jokainen niistä tuhansista, jotka odottivat asemantorilla, jokainen, joka sattui radion ääreen sinä iltana, jokainen, joka seuraavana päivänä luki lehensä, jokainen, joka toiseen kertomana sai tiedon, sanalla sanoen, koko kansamme tietää, mistä on kysymys.

Ei ole epäilystä, että se muistutus tarvittiin. Sen antamalla suuri mies teki viimeiseen, unohtumattoman palvelukseen kansalleen.

Ja kävi oudolla tavalla niin ilmeiseksi, että kaikki tuo, minkä varjoa ja rikettä näemme kansassamme ja lähimmäisissämme on jotakin epäolennaista, häviävää pintaa vain.

Jos on tavaroita ostettu liiaksikin, niin osaltaan se johtuu siitäkin, että tänä jouluna muistetaan muita, vieraitakin, koko maassamme enemmän kuin koskaan ennen. Ne Joilla on mahdollisuus antaa, hakevat tänä jouluna antamisen ilon oman kotipiirinsä ulkopuolelta.

Kaupungilla on vaikeutensa, maaseudulla omansa, mutta kokonaisuutena katsoen ne kaikki ovat yhteisiä vaikeuksia. Ja jokainen, joka voi syödä itsensä kylläiseksi ja jolla on elämän mukavuutta ympärillään, tietää hyvin, että hänkin on omalta kohdaltaan vastuussa, ettei hänen lähellään ainoankaan kodin joulu saa olla liian köyhä, liian iloton ja valoton.

Saamme viettää tämän joulun rauhan vallitessa, omassa kotimaassamme, itsenäisessä Suomessa. Siinä joululahjaa kylliksi, vaikka elämämme muuten olisi ulkonaisesti köyhempi kuin ennen. Niille, jotka kaikkensa menettivät, se velvoittaa vakuuttamaan ja käytännössä osoittamaan, että tämä maa todella on myös heidän kotinsa. Ja vainajat ovat kanssamme tänä jouluna, yhteiset vainajamme, se velvoittaa todistamaan, että heidän vaimonsa ja lapsensa ja vanhempansa eivät jääneet turvatta ja yksin.

Ennen kaikkea, koettakaamme todistaa itsellemme, että todella olemme muuttuneet, emmekä enää ole samat kuin ennen. Silloin voimme iloita tänä jouluna ja oma vähäpätöinen elämämme saa suuremman kaikupohjan.

1940

Niinpä niin, maailma muuttuu, vaan muuttuuko ihminen? Edes jouluna.

.....

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta Kanavan Varrelta!****Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!

Kynttilän kertomaa

"Kynttilät loistaa maan asunnoista, luonamme Jeesus on..."

Raamattu puhuu kynttilästä, jota ei panna vakan alle, vaan kynttilänjalkaan, että se valaisisi mahdollisimman monia. Se kynttilän valo on Jumalan Sana. Laulu taas kertoo suitevaisen kynttilän kaltaisesta uskosta, 'lepattavasta liekistä' ...

Kynttilän valo liitetään ennen kaikkea joulunaikaan ja herkimmillään kynttilä onkin loistaessaan levollista valoaan kuusen oksilla... mieleen tulee lapsuuden ja sota-ajan joulut.

Muistamme myös kertomukseen pienestä tulitikkutyöstä, joka silmät loistaen ihasteli kynttilän valoa ikkunan takaa - itse nälkäisenä ja paleltumaisillaan. Lucia-neito ei vuosisatoja sitten kävellyt lämpimiä ja kauniita katuja tai käytäviä. Hän laittoi kynttiläkruunun päähänsä käytännön syistä: valaistakseen pimeitä kujia, täten molemmat kädet vapautuivat kantamaan ruokaa nälkäisille lähimmäisille.

Rakkaita vainajiamme muistaessamme sytytämme kynttilän haudalle, ja vainajien muistopäivän sekä itsenäisyyspäivän ja joulun pyhien aikaan saamme ihastella valtavaa "kynttilämerta" hautausmaalla.

Joskus tien varrella on kukka- ja kynttilämeri, mikä muistuttaa paikalla sattuneesta onnettomuudesta; näky on murheelliseen kaunis, hyvin koskettava ja paljon puhutteleva.

Nykyään sähköiset ulkokynttilät ovat suosiossa ja ovat hyvin kauniita ja käytössä käteviä, myös ulkotulet folioissa juhlistavat hehkullaan pihapiirejämme.

Joskus kyläläisten yhteishenki saa aikaan upean elämyksen ohikulkijoissa, kun he saavat ajaa kynttilälyhtyjen reunustamaa tietä.

Näin kynttilä on mukana suruissamme ja iloissamme, tuomassa iloa ja toivoa elämäämme.

E.L.

POIKA JA KYNTTILÄ

Pieni kynttilä,
kun sinä olet kanssani tässä huoneessa,
en pelkää.
Pieni kynttilä,
kun sinä lämmität kylmää kättäni,
minun on hyvä olla.

Olisi varmasti hauskaa
osata valaista ja lämmittää
niinkuin sinä --

Pieni kynttilä,
sinä olet tänään pienempi kuin eilen!
Itketkö sinä?
Jotain, aivankuin kyyneleitä
vierähti juuri alas.
Sitäkö sinä itket,
että tulet aina pienemmäksi,
sinä pieni, rakas kynttilä!

Minä,
minä tahdon kasvaa suuremmaksi.
Kerran olen yhtä suuri kuin isä.
Silloin minä näytän,
mitä minä osaan,
ja kaikki katsovat ja ihmettelevät
minua.

Pieni kynttilä,
voi, kuinka sinä raukka olet todella pieni!
Minä sammuttaisin sinut,
että et kuluisi aivan loppuun,
mutta minä tarvitsen sinua,
kun on pimeä ja kylmä
ja sinä valaiset ja lämmität.

Mutta --
pitäähkö aina tulla pienemmäksi,
että voi valaista ja lämmittää?

Mirjami Lähteenkorva

JOULUPUKKI

Olipa kerran joulupukki. Se oli niin vanha, että se ei jaksanut viedä lapsille lahjoja. Aina kun se toi lahjan niin se tuli aina lentokoneella, autolla tai moottorikelkalla. Kun se jakoi lahjoja niin joku lapsi oli aina auttamassa tai tonttu. Joulupukin kaveri oli Pekka-tonttu. Tonttu piilotti aina jonkun lahjan joskus komeroon, autotalliin tai puuliiteriin.

Vesa Partanen 3 lk

JOULUKERTOMUS

Olipa kerran vikkela tonttu. Se lähti kurkkimaan ovatko lapset kilttejä. Kerran se sai kirjeen ja vei sen. Pukki luki sen ja mietti että minkä veisin lapselle. Sitten tuli jouluaatto ja pukki lähti. Hän vei lapsille lahjat ja lähti korvatunturille.

Hannes Laitinen 3 lk

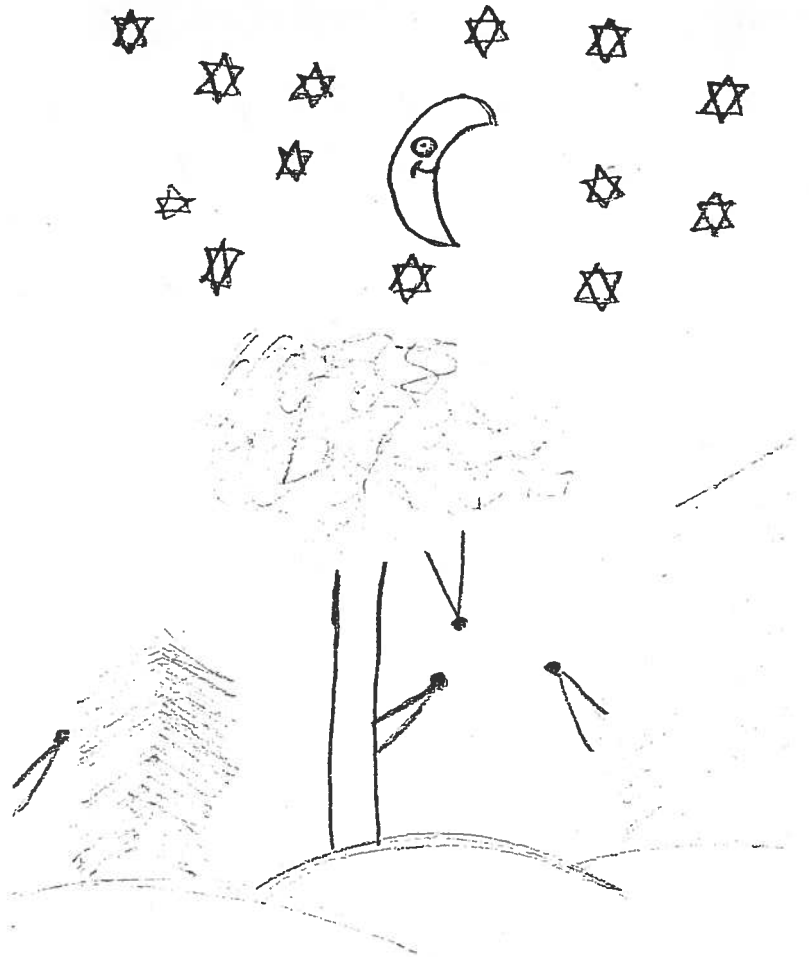

JOULUKERTOMUS

Elelipä kerran tonttu nimeltä Viisas. Viisas tiesi paljon tontuista, koska hän oli lukenut tonttukirjoja. Viisas auttoi yleensä muoria, jonka nimi oli Tuija. Tuija keitti hyvää puuroa aamusta iltaan. Viisaalla oli paljon sisaruksia joiden nimet olivat Tonttu Toljanteri, Tohelo, Torvelo, Lukutoukka ja Vikkelä. Vikkelä oli niin nopea, että hän juoksi aina Pukin asialla. Viisas ja Toljanteri kävivät kurkkimassa ovatko lapset olleet kilttejä. Lukutoukka taas luki ja paketoi lahjoja.

Mutta yhtenä päivänä Pukki sairastui pahan kerran. Hän oli punaisia täpliä täynnä ylhäältä alas. Silloin lääkäri Kati tuli paikalle ja totesi, että hänellä oli vesirokko. Muori säikähti pahan kerran. Viisas sanoi, mitä jos Pukki ei pääse jakamaan lahjoja. Parin päivän päästä Pukki oli taas terve ja sinä iltana hän lähti jo matkaan.

Miina Kauppinen 2 lk

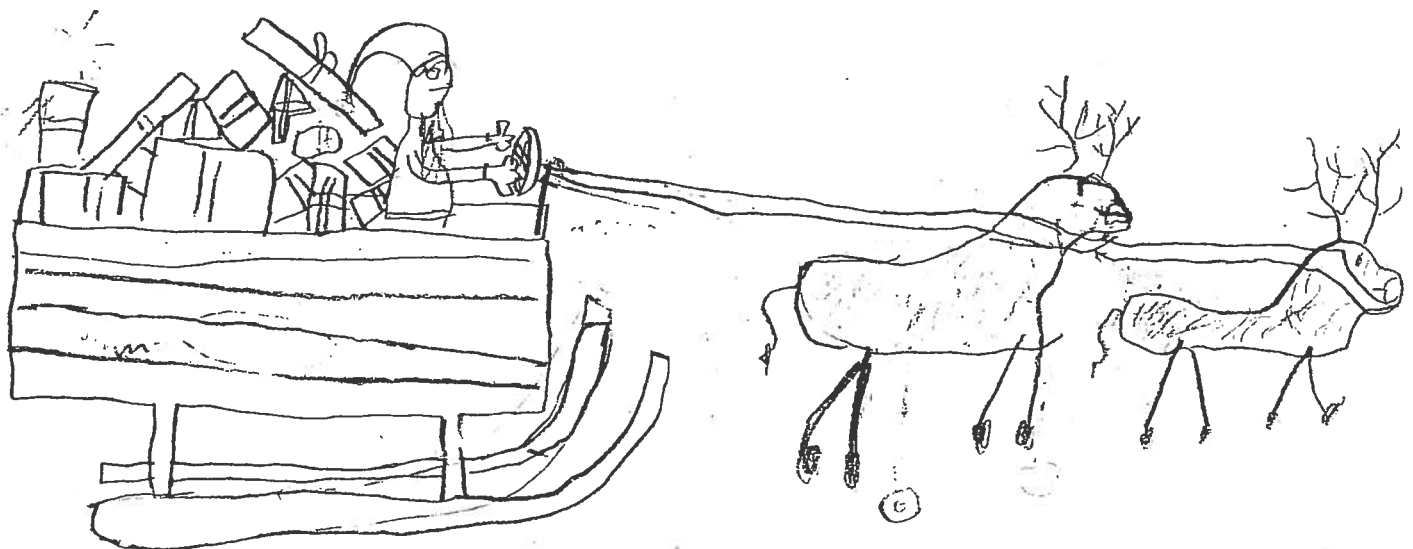

KARKKITEHTAASSA

Olipa kerran tonttuperhe. He asuivat korvatunturilla. Talossa asui äiti ja isä ja kaksi lasta, joiden nimet olivat Emilia ja Ville. Emilia ja Ville kävivät auttamassa Pukkia. Tänään he menivät Sakari Sokerin karkkitehtaaseen.

Emilia ja Ville eivät kestäneet odottaa, että pääsisivät tehtaaseen. Vihdoin Pukki lähti. Sakari Sokeri teki Emilialle nallen muotoisen tikkarin. Ville taas sai autokarkkeja. sitten tuli aika lähteä kotiin. Ville ja Emilia sanoivat Pukille hei hei ja menivät kotiin nukkumaan.

Riikka Tolvanen 3 lk

METSÄN JOULU

Olipa kerran orava. Sen nimi oli Minttu. Minttu oli tekemässä joulupuuhia.. Hän leipoi pipareita. Hän kävi hakemassa käpyjen siemeniä, koska oli jo joulukuun 18. päivä. Sitten hän lähti hakemaan lahjoja ystävilleen jänikselle, tikalle, punatulkulle ja karhulle. Jänikselle hän löysi porkkanan, tikalle kävyn, punatulkulle talipallon ja karhulle marjoja.

tuli 21. joulukuuta eikä ollut vielä joulukuusta. Hän lähti hakemaan joulukuusta. Sitten hän koristeli sen ja oli jo 23. päivä joulukuuta. Sitten hän vei lahjat kuusen alle, paistoi kinkun ja teki muut ruuat.

OSKUN JOULU

Olipa kerran orava. Sen nimi oli Osku. Osku oli innokas ja tykkäsi katsoa tonttuja ikkunasta. Hän asui pienessä männyssä. Se mielti, että ei ole kuin pari päivää jouluaattoon. Leipoisinko pipareita? Joo, hän huudahti. Oli jouluaatto ja Osku lähti hakemaan kuusta. Hän meni ulos. Hyi! Täällä on kylmä, hän hihkaisi. Ja lähti hakemaan toppahaalarin. Onpa täällä nyt lämmintä. Hän näki hienon kuusen. Sitten hän meni sisälle ja koristeli sen. Illalla tuli joulupukki ja toi Oskulle viisi hienoa lahjaa.

Tiina Kauppinen 2 lk

PUPU NEPOSEN JOULUAATTO

Oli jouluaatto. Metsän eläimet valmistelivat illan juhlia. Pupu Neponen lähti etsimään aamulla joulukuusta. Hän löysi hienon kuusen. Hän meni kotiin koristelevaan joulukuusta. Illalla pupu Neponen kotiin tuli joulupukki ja toi hänelle lahjoja tosi paljon.

Satu Aalto 3 lk

Sitten oli 24. joulukuuta illalla ja oli lahjojen jako. Syötiin ja juotiin ja saatiin lahjat. Kaikki ystävät ilahtuivat Mintun antamista lahjoista. Myös Minttu sai lahjan ystäviltään.

Ulla Kokki 2lk

LUMIPYRYN JÄLJILLÄ

Onpas pyry!!!!!! sanoi manna tonnttu veljelleen.

Jep.Saattaapa löytyä sen jälkiä!!!!!!

Täh?!Ai sen siun hevosesko?!!!!!!

No niin ,katos kun..... Manna!Manna!Vallu!Tänne heti!!!

Mitä nyt? Katsokaa!!!

Ja siinä se oli! Suuri harmaa hevonen joka riehui puuskutti suuria tuulia sieraimistaan!!

VAU!!!!En lole moista nähnyt!!sanoi Manna.

Minä olen. Ainahan se siellä seisoo. Mutta se on rauhallinen ja katsoo kuuhun. Yleensä. Voih!Ja minä olen aina..... Manna!!!

O--okei...!

Seuraavana aamuna löytyi jälkiä. Vallu tunnisti ne heti. Pohjantuulenpoika on mennyt tästä.....mut miksi tuonne päin? Yleensä tuonne vuoreнкуpeelle. Mmmhmm.Ehkä se on vaihtanu vuorta tai jotain sinne päin.... Ei tuolla ole vuoria! Paitsi se pieni kukkula jossa on jäkälää! Ai.

He seurasivat jälkiä ja päätyivät luolaan. Mutta ne olivat eri suunnassa kuin jäljet. Olivatko he kävelleetympyrää!!!!!! Voi ei! Tämä pahin juttu! Kello on kuusi! Ei kaija olemme kävelleet ympyrää!!! Hevonen pelastui nokkelasti tonttujen kynsistä.

Kirjoittanut: Anna Kokki.

Epäonnistunut joulu

-Missä ihmeessä ne kirjeet viipyvät? Niiden olisi pitänyt tulla jo monta päivää sitten, ihmetteli Joulupukki.

-Kuulepas Tiuhu. Menisitkö soittamaan postiin, missä ne kirjeet viipyvät, sanoi Joulumuori.

Tiuhu tuli kohta puhelimesta.

-Ne sanoivat, että kirjeet on lähetetty jo monta päivää sitten, mutta he tarkistavat vielä asian, sanoi Tiuhu.

-Lahjat täytyisi jo tehdä, kun joulun on enää kaksi viikkoa, sanoi Joulupukki.

-Joulupukki! Hätätapaus! Ulkona on lämmintä plus viisi astetta ja TV:ssä luvattiin lämmintä vielä pitkään, sanoi Touhu.

-Se tästä vielä puuttui! Jos lunta ei ole, täytyy kai ottaa pyörät, sanoi Joulupukki.

Paria viikkoa myöhemmin tallitonnttu Viiru tuli Joulupukin puheille:

-Ööh, Joulupukki. Tuota kun nuo porot on saanut tartunnan porojen flunssasta.

-Voiko ne vielä parantua jouluaattoon mennessä? kysyi Joulupukki.

-Kyllä ne saattavat parantua Joulumuorin ihmelääkkeellä, sanoi Viiru.

He kysyivät Joulumuorilta, minne hän oli sen pannut, mutta Joulumuori oli unohtanut, minne se oli pantu.

-Viiru, etsi sinä yläkerrasta. Muori, jää sinä etsimään alakerrasta ja minä menen etsimään kellarista, sanoi Joulupukki.

Joulupukki meni ulos ja sieltä kellariin ja katsoi matkalla lunta, joka oli melkein kokonaan sulanut. Kellari oli täynnä hillopurkkeja, riisiä, rusinoita ja omenoita. Joulupukki etsi ja etsi, muttei löytänyt ihmelääkettä. Hän nojasi seinään väsyneenä. Yht`äkkiä seinä liikahti ja humps! Joulupukki oli löytänyt salahuoneen! Joulupukki haparoi valokatkaisiaa ja se löytyi. Hänen silmiinsä avautui huone, joka oli täynnä hillopurkkeja ja samoja aineita, kuin kellarissakin ja sieltä löytyi myös ihmelääke! Joulupukki huusi apua ja yritti työntää ovea auki, mutta mikään ei onnistunut. Monta tuntia meni ja Joulupukin vatsa alkoi jo kurista. Niinpä hän aukaisi hillopurkin ja söi omenoita.

-Huomenna on jouluaatto ja minä vain istun täällä toimettomana. Reki pitäisi täyttää lahjoilla ja poroille täytyisi antaa lääkettä. Ja minua ei varmasti löydetä täältä, voivotteli Joulupukki.

Sillä välin Joulumuori ja Viiru alkoivat jo huolestua, kun Joulupukki ei ilmaantunut moneen tuntiin. Viiru oli käynyt katsomassa kellaristakin, mutta Joulupukkia ei näkynyt. Yö meni ja Joulumuori oli huolesta kipeä. Joulupukki oli edelleen omassa pikku varastossaan ja oli syönyt jo monta purkkia hilloa. Joulumuori meni vielä tarkistamaan kellarin. kun muualtakaan häntä ei

löytynyt. Sinä päivänä oli jouluaatto.

-Joulupukki! Joulupukki, ho hoi! huuteli Joulumuori.

-Täällä minä olen! Kuuletko sinä? huusi Joulupukki.

-Missä sinä olet? kysyi Joulumuori.

-Jossakin pikku kopperossa, vastasi Joulupukki.

-Oletko sinä joutunut sinne pikkuvarastoon, jonka minä rakennutin kerran kaikille lääkkeille ja on sinne tosin joutunut muutakin, sanoi Joulumuori.

-Nähtävästi. Voisitko sinä päästää nyt minut ulos! sanoi Joulupukki.

Joulumuori etsi napin, josta ovi saatiin auki.

-Ovatko tontut jo valjastaneet porot ja täyttäneet reen lahjoilla? huolehti Joulupukki.

-Reki on kyllä täytetty, mutta porot on kyllä vielä sairaita ja niitä ei kerkeä parantaa edes ihmelääke, mutta yksi poro on kyllä säästynyt taudilta, sanoi Joulumuori.

-Onko sinulla turbo lääketä? kysyi Joulupukki.

-Mitä?

-Niin, turbovoimaa sille yhdelle porolle, että se jaksaa vetää kaikki lahjat ja minut, sanoi Joulupukki.

-On minulla sitä siellä pikkuhuoneessa, sanoi Joulumuori.

-Hei, lunta on satanut yön aikana! huudahti Joulupukki.

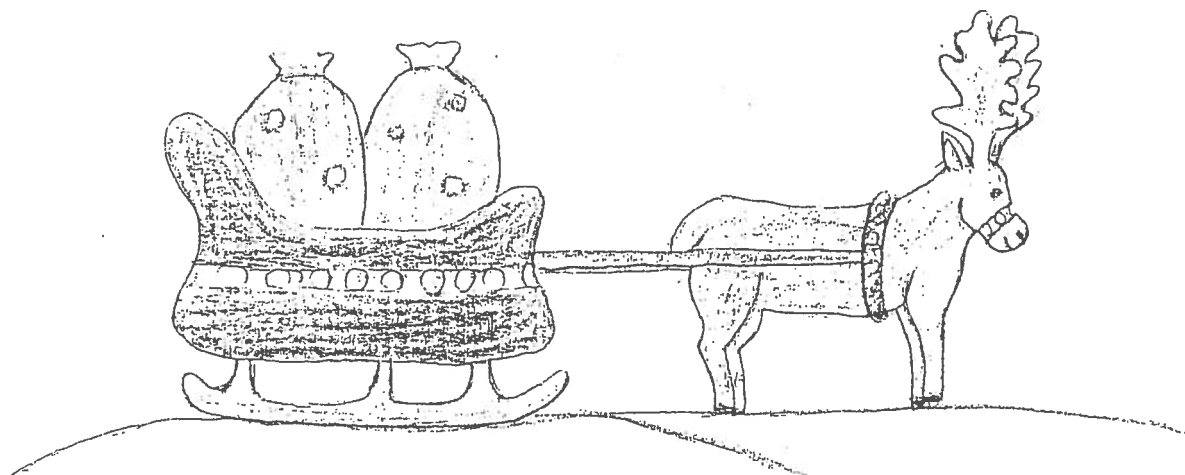
-Niin on, eli kaikki päättyy lopulta hyvin, kun vielä saadaan sille porolle lääketä, sanoi Joulumuori.

Joulumuori haki lääkkeen sieltä ja he antoivat sitä porolle. Kohta poro puhkui voimaa.

-Hyvää joulua kaikille! sanoi Joulupukki lähtiessään.

-Hyvää joulua!

Erja Luukkainen 6lk.

ARVOITUKSIA

1.

Aitta alla, mylly päällä, myllyn päällä
kuusikko, kuusikossa roppanoita.

2.

Kerä edellä, keppi perässä, keskellä
ruumensäkki.

3.

Tervaskanto tiellä seisoi; ei pääse yli
eikä ympäri.

4.

Edessä iltaisella, takana aamusella.

5.

Mikä lapsen kasvattaa, saapi vanhan
vanhemmaksi.

6.

Mieluisa, makea vaikkei maistu miltään.
Lattialta mokoma, usein täytyy hakea.

7.

Yöt ja päivät käy eikä tee yhtäkään
jälkeä.

8.

Syli seinää, sata ikkunaa.

9.

Hepo meni Helsinkiin, rautakavio kau-
punkiin, yli Suomen, yli saaren, sata
miestä rattailla, punakauroja perässä.

10.

Herrain herkku, pappein ruoka, jota ei
syö siat eikä koske koirat.

11.

Syrjällään syöpi, seisaallaan makaa.

12.

Vinnin, vännin, väärät sääret, jyrkät pol-
vet, harmaja hame päällä.

13.

Sydämessä suuri tuska, rinnassa
polte kova, joka on iloa parempi,
hunajata makeampi.

14.

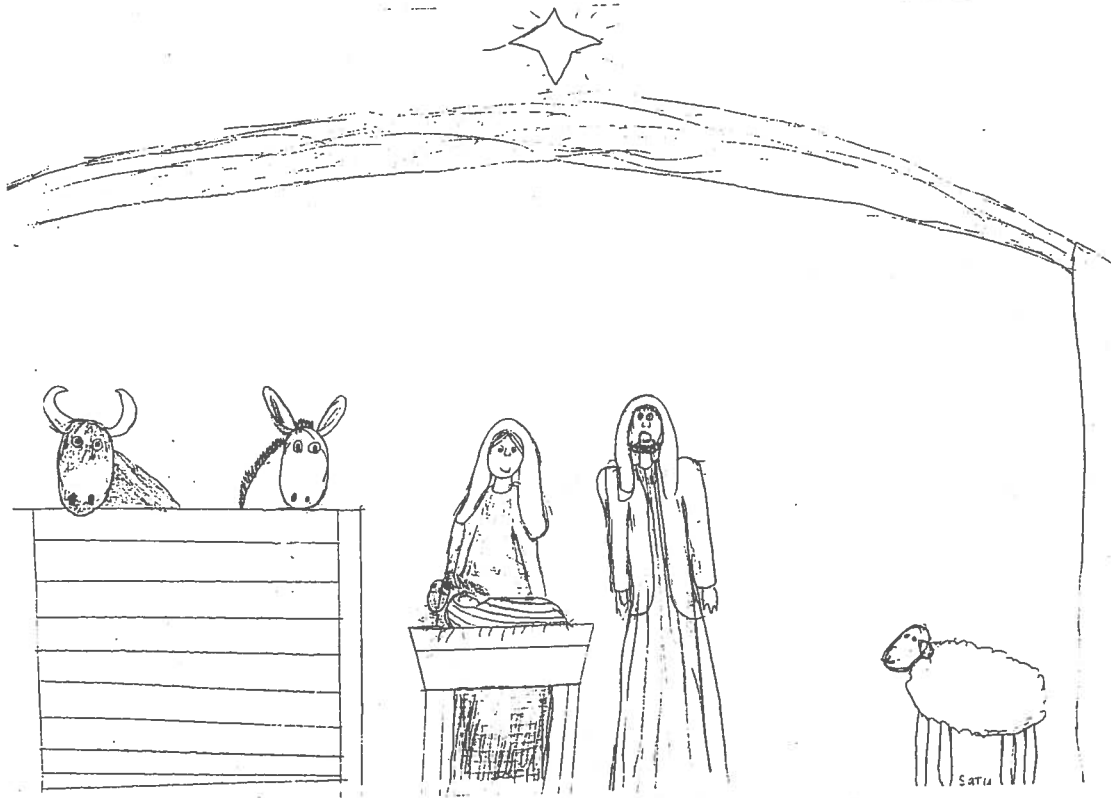
Kiiltäväinen, kuultavainen, monta nättiä
nähty.

15.

Käännä sinne, väännä tänne, et alkua
näe, et loppua hoksaa.

Vastaukset: 1.Ihminen 2.Kissa 3.Varjo 4.Yö 5.Aika 6.Tutti 7.Kello 8.Verko 9.Juna 10.Suola
11.Veitsi 12.Itikka 13.Rakkaus 14.Peili 15.Sormus

Rauhallista Joulua!

T: Juvolan koulun väki

Suuri ja mahtava Amerikka

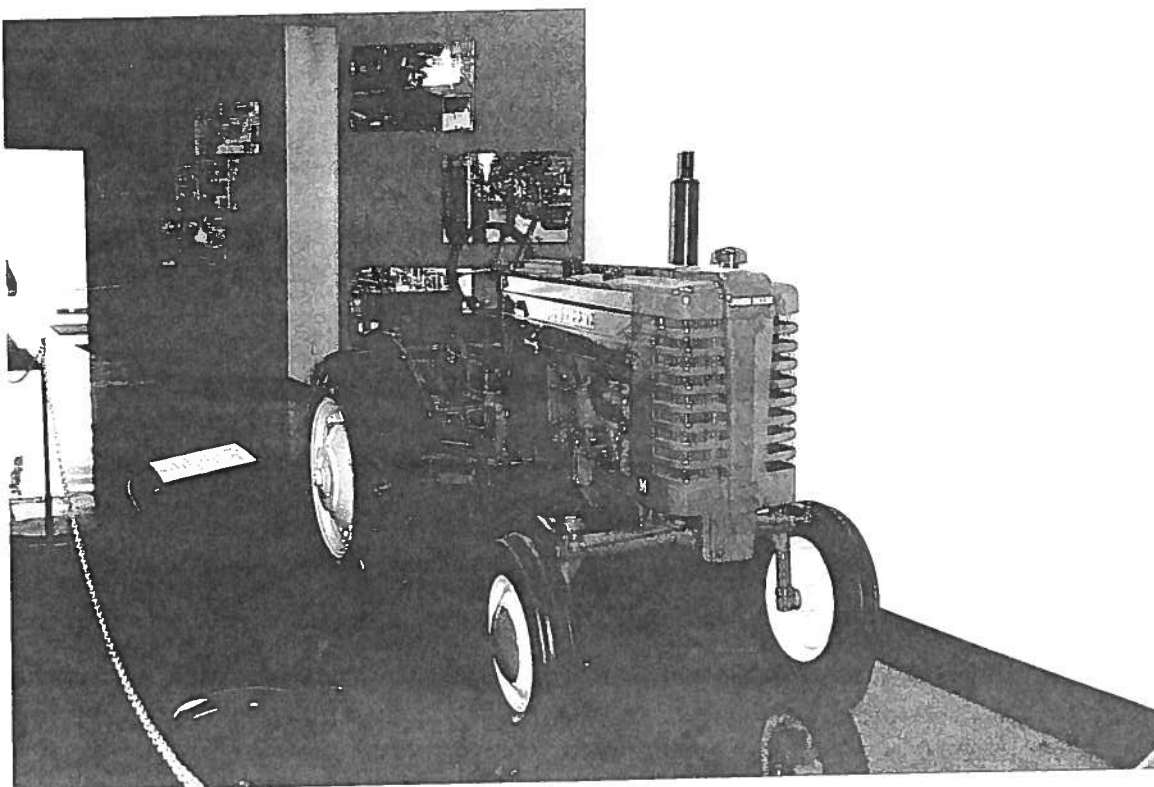
Muistorikas matka Chicagoon

Marraskuun 19. päivän aamuna jätimme sateisen Helsingin ja matka Amerikkaan alkoi. Noin kahden tunnin kuluttua saavuimme Frankfurtiin, josta vaihdoimme suurempaan koneeseen. Se olikin tosi suuri, kymmenen hengen levyinen. Meitä oli kaikkiaan 82 henkeä, kaikki "timberjakkilaisia". Meillä oli mustat toppaliivit ja vihreät reput **Timberjack**-logolla varustettuna. Vaikka lento kesti yli 9 tuntia, ei aika käynyt pitkäksi, sillä lentoemännät toivat ruokaa ja kahvia sekä virvokkeita ja pientä naposteltavaa.

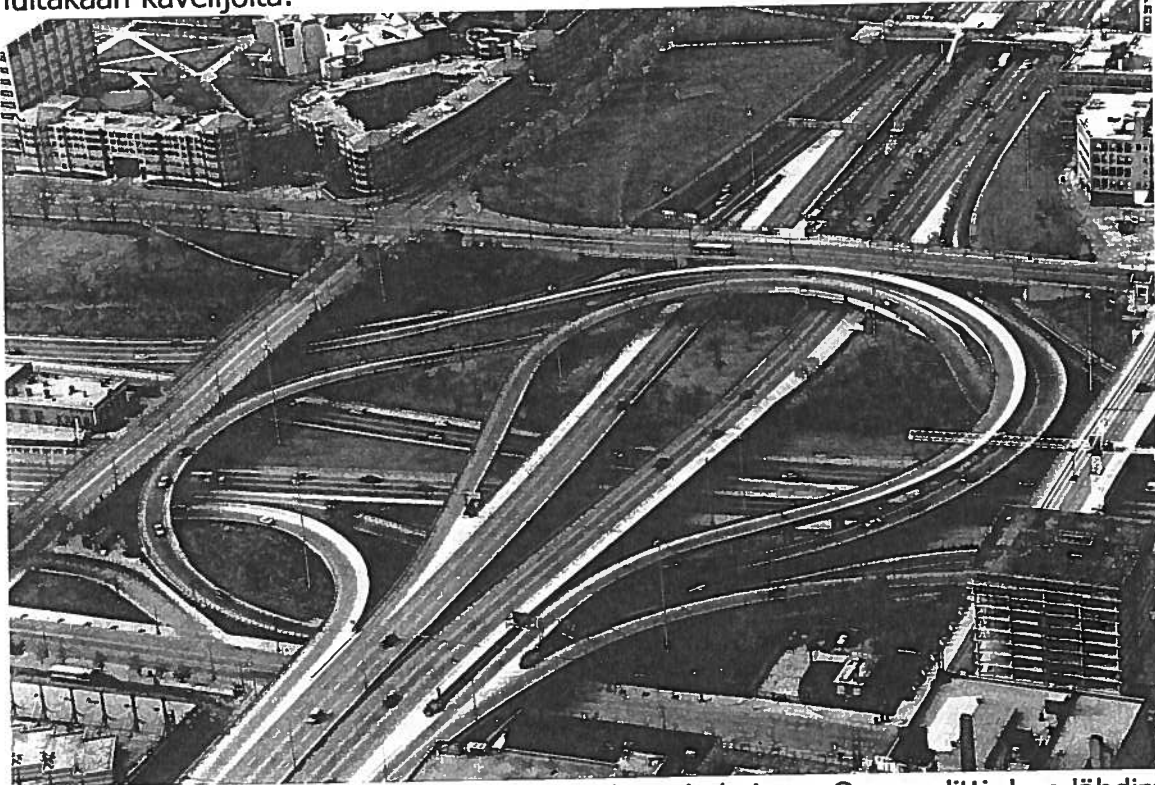
Saavuimme klo 13 Amerikan aikaa Chicagon lentokentälle, joka sekin oli mahdottoman suuri. Valtavat määrät ihmisiä, joista suurin osa oli tummia tai Kiinan ja Japanin kansalaisia. Suurena joukkona selvisimme tullista helposti ja saimme matkatavaramme. Menimme 3 tunnin bussimatkan **Molinen** kaupunkiin, jossa majoitumme hotelliin. Kyllä uni maistui iltapalan jälkeen, sillä matka välilaskuineen oli kestänyt 18 tuntia.

Maanantaina oli ohjelmassa käynti **John Deeren** tehtaalla, joka oli nähtävyys itsessään. Tehtaalla oli kokoa 25 ha ja liikuimme siellä mönkijöiden vetämissä vaunuissa istuen. Paikallinen opas, joka oli eläkkeellä oleva tehtaan työntekijä, kertoi kierroksen aikana tehtaan toiminnasta. Siellä nämä entiset työntekijät opastavat viikoittain matkailijaryhmiä. Näin he pysyvät virkeinä ja elämässä kiinni, kun eivät ole joutuneet "hyllylle". Sopisi malliksi meillekin.

Tehtaassa valmistetaan traktoreita (kuvassa 1. John Deere-traktori, vm. n.1840...), metsäkoneita ja puimureita ym. Katselimme suuressa hallissa erilaisia työkoneita. Eniten jäi mieleen puimuri, jossa oli 10 metriä leveä leikkuupöytä. Kun ajelimme maaseudulla viljelyalueiden ohi, ei puimurin koko enää tuntunutkaan yhtään suurelta. Pellot ovat tasaisia ja niitä riittää silmänkantamattomiin!

Seuraavan päivän ohjelmassa oli toinen tehdaskäynti. Ajoimme tunnin matkan halki maaseudun ja yhden pikkukaupungin. Meidän porukka alkoi ihmetellä amerikkalaista elämäntyyliä, sillä ulkona ei näkynyt yhtään ihmistä. Vaikka ilma oli aurinkoinen ja lämpömittari nollan vaiheilla, ei talojen pihalla leikkinyt lapsia eikä teiden varsilla ollut sauva- eikä muitakaan kävelijöitä.

Tämä toinen tehdas oli puolta suurempi, siis 50 ha:n kokoinen. Opas selitti, kun lähdimme kierrokselle, että toinen seinä on 2,5 km:n päässä. Tehtaassa valmistetaan moottoreita mm. Timberjack-metsäkoneisiin sekä maansiirtokoneita.

Tehdaskäynnin jälkeen söimme lounaan kauniissa ravintolassa, jonka ympärillä oli suuret golfkentät. Iltopäivän lepäilimme hotellihuoneessamme ja valmistauduimme laivaristeilylle. Molen kaupunkin halki virtaa Mississippi-joki, jota pitkin laivan hiljaa lipuessa söimme illallista. Eivät jouda muusikotkaan eläkkeelle, sillä kolme 80 - 90 -vuotiasta pappaa soitti ja lauloi meille ruokamusiikkia.

Taas oli yksi päivä takana ja keskiviikkona oli ohjelmassa maansiirtokoneiden työnäytös. Iltopäivällä pakkasimme laukkumme ja palasimme bussilla Chicagoon.

Majoituimme hotellin 31. kerrokseen, emmekä olleet vielä ylimmässä kerroksessa. Korvat meni lukkoon sekä ylös- että alaspäin mennessä. Keskiviikkona emme muuta ehtineetkään, kuin syödä hotellissa.

Torstaina oli **kiitospäivä**, joka on suuri juhla. Koko loppuviikko oli työstä ja koulusta vapaata, ja paljon kaupunkilaisia oli matkustanut maalle ym. Sukulaisten luo. Samaan hotelliin kuin me oli majoittunut satoja n. 12 - 15-vuotiaita koululaisia kiitospäivän paraattia varten. He olivat komea näky samanlaisine univormuineen marssiessaan paraatissa.

Tukevan aamiaisen; pekonin, munakkaan, paistettujen nakkien, perunoiden, kakkujen ja viinereiden, nauttimisen jälkeen tutustuimme Chicagon kaupunkiin. Ydinkeskustan talot ovat

pilvenpiirtäjiä, ja ne ovat joko oikeus- tai konttoritiloja. Myös hotelleja on paljon. Amerikkalaiset asuvat suurimmaksi osaksi omakotitaloissa, jotka ovat pienillä tonteilla vierieressä. Kävimme 110-kerroksisen talon 103. kerroksessa, josta oli huikeat näkymät yli suuren kaupungin. Tämä kerros oli tietenkin sisätila, ja saimme kulkea ympäri talon.

Kiitospäivän aterian söimme Sademetsä-nimisessä ravintolassa. Puitteet muistuttivat tosiaan sademetsää rehevine tekokasveineen, muovista tehtyine krokotiileineen, boakäärmeineen ja perhossineen. Oikean tuntuinen ukkonenkin jyrähteli ja salamoi. Iltapäivällä kävimme vielä suuressa akvaariossa, jossa seurasimme delfiinien näytöstä. Kaupunkikierroksen jälkeen oli päätösillalliseen aika hotellimme ravintolassa.

Viimeisen päivän ohjelmassa oli tuliaisten ostaminen. Liikuimme aamupäivän kaupungilla kauppoja katsellen. Tämä päivä oli alennusmyyntien alkamispäivä ja amerikkalaisia shoppailijoita oli paljon liikkeellä lentokentälle. Huomasimme, että Amerikassa koristellaan joulua enemmän kuin meillä. Ei ole niin pientä pensasta, että siinä ei palaisi jouluvalot! Suuria köynnöksiä rusetein koristeltuna ja valaistuna on niin ikään paljon.

Iltapäivällä pakkasimme matkatavaramme ja lähdimme lentokentälle. Lähtöselvityksen tehtyämme jouduimme odottamaan kaksi tuntia koneen lähtöä. Oli aikaa seurata lentokoneiden lähtöjä ja tuloja. Joka 37. sekunti lentokone laskeutuu ja varmaan yhtä useasti nousee. Vihdoin tuli meidän vuoromme mennä koneeseen. Välillä ylös ja alas liukuportaita ja käytäviä pitkin. Tuloreittimme oli suurempi kuin mennessä ja lento Frankfurtiin kesti 8 tuntia.

Lentomme oli yöllä ja yritimme nukkua, mutta sen verran ilmauopat konetta heilutti, että ei siinä uni tullut. Aamun sarastaessa saavuimme Frankfurtiin ja pääsimme soittamaan kotiin. Amerikassa eivät kännykät toimineet.

Tuliaissuklaat ostettuamme nousimme jälleen pienempään koneeseen ja matkamme loppusuora alkoi. Olimme koko matkan lentäneet saksalaisen Lufthansa-lentoyhtiön koneilla. Kun laskeuduimme Helsinki-Vantaan -lentokentälle, se näytti aivan kuin pienemmältä kuin lähtiessä. Niin paljon suurta olimme kokeneet! Helsinki-Savonlinna -väli taittui linja-autolla ja kotiporukat olivat Savonlinnan linja-autoasemalla vastassa.

Kun pääsimme kotiin ja saunaan, ja kun tärkeimmät matkakuulumiset oli kerrottu, saimme kiitollisina todeta kaiken menneen niin meillä kuin kotiväelläkin kimmelluksitta.

Paljon muistoja kertyi viikossa rapakon takaa.

Erja Laitinen

KOTILINNAMME VUOLAAN VIRRAN LUODOLLA

Komia ja hyvin säilynyt vanhushan se on, kotilinnamme vuolaan virran luodolla. "Ja mietteissään se katsoo virtaan mustaan ..."

Eipä arvannut Viipurin käskynhaltija Eerik Akselinpoika Tott vuonna 1475 perustaessaan tämän puolustusvarustuksen, Viipurin linnan sisarlinnan, tänne uudisasukkaitten suojaksi, mil-laisten lukemattomien juhlatilaisuuksien näyttämönä se nykyään palvelee. Kaikkihan me olemme olleet siellä jubileeraamassa, milloin häissä, milloin järjestöjuhlissa, milloin joulukirkossa linnan kappelissa. Museoviraston hoivissa linnanvanhus on avautunut ja tullut ihmisille läheiseksi. Oma lukunsa ovat tietysti oopperajuhlat.

1900-luvun alun postikortti

Aikoinaan puolustus- ja asuinlinnana, väliin vankilanakin toiminut rakennusjärkele on joutunut kokemaan kovia idän ja lännen nahistellessa vallasta. Tulipalotkin riehuiivat siinä pariin otteeseen, mutta onneksi sammutusvettä oli ympärillä riittämiin.

Romantiikkaa, laulua ja runoa

Tarujen mukaan romantiikka on kukoistanut linnan suojissa, kummitukset haahuilleet käytävillä ja jukuripäät pässit pudonneet muureilta virtaan ja hukkuneet. Muuriin muraatun syyttömän Ingel-neidon sydäimestä on uskottu kasvaneen pienen pihlajan, joka sitten myrsky-yönä murtui.

Nythän romantiikka kukkii lähinnä oopperoissa keskikesällä, jolloin monen ihmisen onnellisuuden käyrä huipentuu noihin juhlamenoihin. Aino Acktén aivoituksesta perustetut, 1912 alkaneet ja taukojen kautta 1967 uudelleen aloitetut oopperajuhlat vetävät väkeä aina kuninkaista ja presidenteistä alkaen suurelle linnanpihalle. Linnan suojelijan, hurskaan Pyhän Olavin patsas katselee tyynesti hälinää ympärillään.

"Kivet mittee huastella voes" runoili Kalle Väänänen linnan innoittamana vuosisadan alkukymmenillä, samoin Otto Manninen "Muistojen muurit" -runossaan. Eino Leinolta

syntyi juhlaruno "Savonlinnan laulu" ja paljon muitakin saattaa olla. Lukemistossa "Linna ja maakunta" on paljon kiinnostavaa suorasanaista kerrontaa aiheesta.

Kun ensi kerran sen näin...

En malta olla kertomatta, milloin ja miten Olavinlinna ensi kertaa ilmestyi näkökenttäni, lukuunottamatta koulun maantiedon oppikirjan kuvaa, joka oli tietysti näpätty aurinkoisena kesäpäivänä poutapilvien, sinen ja vihreyden keskellä.

Se oli talvella, joskus ennen 1960-luvun puoltaväliä, kun matkasimme luokkatoverini Riitan kanssa kotoa Heinävedeltä Uotilan sinisellä linja-autolla Savonlinnaan ja sieltä junalla Parikkalaan jollekin hiihtolomaleirille. Olimme nuoria neitoja, joilla ei ollut mainittavaa matkailukokemusta.

Kun Sinikka tulla jyristeli vanhalle rautatiesillalle, jota pitkin kaikki liikenne silloin kulki, hätkähdimme, kun jyrävä linna yhtäkkiä oli silmiemme edessä. Se näytti todella nousevan suoraan mustasta virrasta, mahtavana ja pelottavana.

Voi Pyhän Olavin parta! Me Riitan kanssa nousimme ihan seisomaan ja ihmettelimme ääneen tuota näkyä, joka sai sydämen tärähtämään. Taisivat kanssamatkustajat hymyillä maalaistytöille.

Muutaman vuoden kuluttua linna tuli meille molemmille tutuksi, kun muutimme Savonlinnaan töihin ja opiskelemaan ja asuimme ihan linnan lähellä, niin että se joka päivä näkyi ikkunamme. Luokkatoverini muutti sitten vuosikymmeniksi Keski-Eurooppaan, maahan, jossa linnojakin on runsaasti. Kun kävin hänen luonaan, junan ikkunoista näkyi linnoja sekä oikealla että vasemmalla. Mutta eivät ne enää sillä lailla säväyttäneet kuin tuo Sinikan ikkunasta nähty Olavinlinna, karu kotilinnamme.

Ahvensalmen kylänvanhin
tuntee kinkeriperinteen

Lukusista lukkarakouluun

Ritva Niiranen

Seurakunnan tapahtumat ovat aina olleet läheisiä ahvensalmelaiselle Arvi Kärkkäiselle, jonka harteilla on jämerä kylänvanhimman virka. Tähän luottamustehävään hänet on valittu vanhaa tapaa noudattaen oman kylän kinkereillä eli kylänlukusilla.

Hänen edeltäjänsä tällä saralla, maanviljelijä Eino Rönkkö kuoli muutama vuosi sitten, jolloin valinta tuli ajankohtaiseksi. Valinta ei perustu ikävuosiin, vaan henkilökohtaisiin positiivisiin ominaisuuksiin inhimillisessä kanssakäymisessä.

Hillityn ja tasaisen oloinen kylänvanhin on 74-vuotias, eläkkeellä maanviljelijän ja linja-autonkuljettajan tehtävistä, joissa molemmissa ehti toimia vuosikymmenet. Samoin hänellä on pitkä rupeama Savonlinnan sotaveteraanien toiminnassa, nykyisin sen hallituksessa.

Ruskan lehtien hehkuessa ulkona pidimme juttutupaa kinkeri-aiheesta Eeva ja Arvi Kärkkäisen viihtyisässä kodissa.

– Vaikka olen syntynyt ja elänyt koko ikäni tällä samalla paikalla, olen ehtinyt kuulua jo kolmeen seurakuntaan: Rantasalmeen, Sääminkiin ja Savonlinna-Sääminkiin. Seurakunnan tilaisuuksissa olen käynyt yhtälailla kaikkina aikoina ja lähetyspiirissä tutustuin tuohon Eevaankin, kylänvanhin kertoo. Pariskunnalla tulee pian 50 vuotta yhteiseloa tähteen.

RITVA NIIRANEN

Koko ikänsä Ahvensalmella asunut Arvi Kärkkäinen, 74, on ehtinyt kuulua jo kolmeen seurakuntaan. Jämerän aviomiehen rinnalla on Eeva-emännän ollut turvallista kulkea jo pian täydet 50 vuotta.

Vanhanajan kinkerit mittava tapahtuma

Lukukinkerit juontavat juurensa Suomessa jo 1600-luvulta. Ne olivat kansan kristinopin taidon kuulustelutalouksia ja samalla yleiskatsauksia kylien seurakunnalliseen elämään.

– Tapahtumaan liittyi mittavia valmisteluja ja jännitystäkin, jotta kaikki sujuisi kommelluksitta. Rantasalmeen kuulumisen ajoilta on peräisin käytäntö, että Ahvensalmen kinkerit pidettiin talvella kovan jäänkelin aikaan, jotta papi, lukkari ja suntio pääsivät hevosilla Haukiveden yli. Suntion reessä kuljetettiin valtava suuret kirkonkirjat.

Kinkeritalon piti järjestää hevoskyyti, majoitus ja kestitys kirkonmiehille. Ruoka ja kahvit tarjottiin tietysti koko talon täyttäneelle väelle ja tapana oli, että taloissa aina teurastettiin sitä varten vasikka tai sika, muistelee Arvi Kärkkäinen.

On selvää, että jokainen talo yritti parastaan jo maineensa vuoksi. Kymmenet silmäparit havaitsivat herkästi talon vaurauden esimerkiksi astioiden, pöytäliinojen ja kalusteiden osalta. Vaadittiin myös suuria huonetiloja, niinpä eivät kaikki kovan korven ja syvän sydänmaan asukkaat pystyneet iankaan kinkereitä järjestämään. Joku nimitti tapahtumaa suorastaan manttaalirasitukseksi.

Kuinkas luet - henkisesti kova koetus

Jo aamulla alkaneilla lukusilla saatettiin suuret kirkonkirjat ajan tasalle väestötapahtumien suhteen, pidettiin kinkeripöytäkirjaa ja kuulusteltiin rippikouluun pyrkijät.

– Katekismus on tietysti aina ollut keskeisellä sijalla ja joskus sattui, että joku sai huonosta osaamisesta ehdotkin. Mitä kauemmas ajassa mennään, sitä perusteellisempaa oli kuulustelu ja läksyt pitempiä, Arvi toteaa.

Kunniankukko ei laulanut, jos lukeminen oli jäänyt vähiin tai oppi hävinnyt tuuleen, eikä nollastuneen pyrkijän auttanut muu kuin yrittää vuoden päästä uudestaan. Jos sisälukutaitokin oli puutteellista, ei ollut suurta herkkua esittää lukunäytettä julkisesti.

– Lukkari opetti kinkeriväkeä veisaamaan uusia virsiä ja sitten tietysti kylänvanhin nousi selostamaan, milaista elämää täällä oli vietetty. Hän oli katsellut vuoden mittaan sillä silmällä, oliko vaellus nuhteetonta vai ilmenikö huomautettavaa. Entisaikaan kylänvanhin saattoi tuoda tietäväksi monenlaisia ihmisten kolttoisia, jotka liittyivät esimerkiksi alkoholikäyttöön tai vastuuttomaan elämään. Kuritonta menoa harjoittaneet saivat huomautuksen, vaikeivät ihan jalakapuihin joutuneetkaan, kylänvanhin tietää.

Nykyinkerit keventyneet paljon

– Ainakin siitä lähtien, kun Ahvensalmi liitettiin täpärällä äänestystuloksella Sääminkiin 1965, ovat kinkerit sujuneet vähemmällä vaivalla. Kirkonmiesten majoitus ja muonitus on jäänyt historiaan ja muutaman iltatunnin kestävä tilaisuus hoituu pelkällä kahvituksella, toteaa Arvi Kärkkäinen.

– Eikä emäntienkään tarvitse enää niistä stressiä ottaa, kun ne ovat muuttuneet kotoisampien iltanistujaisten suuntaan, lisää Eeva-emäntä.

Hän on kokenut, että kohta kahvittelun jälkeen viimeisinkin tärkeily on lähtenyt livohkaan ja eri ikäiset ihmiset voivat kokea jotakin siitä mitä kyläyhteisö parhaimmillaan voi tarjota: ämmintä yhteenkuuluvuutta ja viihtymistä.

Ihan pelkkää yleiskeskustelua eivät nykyinkeritkään ole, vaan kristillisen elämän peruskysymyksiin paneudutaan edelleen, kompassina Raamattu, katekismus ja virsikirja. Tuntemattomia virsiä opetellaan innolla ja kinkeriläksy luetaan hyvin.

– Siirtyminen Savonlinna-Sää-

mingin seurakunnaksi vuoden 1995 alussa sujui kylältä jo kivuttomammin eikä käytännön muutoksia seurakuntaelämään juuri tullut. Olosuhteisiin ja väkimäärään nähden täällä ollaan aktiivisia, joten kirkon työntekijäkin tulevat mielellään tänne, koiteihin kasvatusten kyläläisten kanssa, Arvi mainitsee.

Kylänvanhimmallakaan ei kinkereillä enää vaadita tarkkaa selvitystä asukkaiden elämästä, mutta jonkinlainen kommentti kuitenkin aina mielellään kuullaan. Viran merkitys on muuttunut paljolti symboliseksi.

Pitäisikö kylänvanhimman siten itse olla elävänä esimerkkinä kristillis-siveellisestä käytöksestä?

– Eiköhän tuo tavallinen elämä riittäne, kun kukaan ei täällä pysty täydellisyyteen, vaan virheitä tulee meille kaikille. Kotoa saatu kristillinen perintö ja vanhempien vastuullinen elämämalli olisivat tietysti hyväksi jokaiselle tänäkin aikana, tuumii Arvi Kärkkäinen rauhalliseen taapaansa.

Lukkarinkoulussa tutkitaan uutta katekismusta

Uusi katekismus on juoksutettu myös jokaiseen kotiin Ahvensalmella, jossa jakelusta ovat huolehtineet Ella Laitinen ja Anna-Liisa Asikainen.

Kärkkäiset eivät vielä ole ehtineet tutustua sen sisältöön tarkemmin, mutta tarkoitus on osallistua sitä varten pidettävään lukkarinkouluun Oravin rukoushuoneella. Ensimmäinen kokoontuminen on jo keskiviikkoiltana 25.10.

– Kieliuudistus ja selkeytys on paikallaan myös kirkon perusteosten osalta. Ainahan kieliasua on koetettu saada aikaansa vastaavaksi, mikä minusta on hyvä. Pääasia, että sanoma pysyy samana, Arvi Kärkkäinen pohtii.

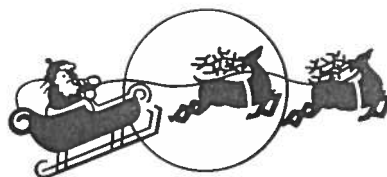
Oravin rukoushuoneella, pohjoisten kylien seurakuntaelämän keskuspaikalla, hän tapaa lukkarinkoulussa myös kylänvanhimmat naapurustosta: Pirkko Torpakon Juvolasta ja Matti Rautiaisen Oravista.

Eri puolilla Savonlinna-Säämingin seurakuntaa pidettävä lukkarinkoulu, seitsemänä iltana paikassaan, tulee korvaamaan talvikautena 2000 - 2001 perinteiset kinkerit.

– Toivottavasti tämä on vain välihuusi ja sen jälkeen kinkerit kodeissa tulevat jatkumaan kuten ennenkin, sanovat Eeva ja Arvi Kärkkäinen.

Heillä on tuntuma, että myös muut Ahvensalmen kyläläiset ovat samaa mieltä.

Lukkarinkoulu Oravin rukoushuoneella. Ensimmäinen kokoontuminen keskiviikkoiltana 25.10.

Kinkeripöytäkirjat kertovat:

Kylänvanhimmat jyrähtelivät

kevyestä elämästä

Ainakin Säämingissä, sittemmin Savonlinna-Säämingissä ovat seurakunnan kylänvanhimmat olleet lähes poikkeuksetta patriarkaalisia mieshenkilöitä, ilmenee tiedotussihteeri Niilo Niskasen tutkimista kinkeripöytäkirjoista. Samaisista asiakirjoista voidaan havaita, että kylänvanhimmat ovat todella ankarasti puuttuneet kinkeripiirinsä kristillis-siveellisessä elämässä esiintyviin rikkomuksiin ja tuoneet nämä kinkereillä papiston tietoon.

Niilo Niskanen esittelee vertailun vuoksi Säämingin seurakunnan sivukylien kinkeripöytäkirjoja ja vuodelta 1927:

– Kylänvanhimpia oli tuolloin

kaikkiaan 46, kaikki miehiä, ja heillä oli tapana kokoontua vuosittain omaan neuvonpitoonsa. Asioita, joista he joutuivat huomautuksia antamaan, oli hyvin monenlaisia, esimerkiksi juoppous tai viinanpolto, samoin laitton yhdyselämä ja kevyt elämä yleensä. Huolta aiheuttivat myös kastamattomat lapset ja se, ettei kunnan hoidokeista taloissa huolehdittu riittävästi.

Moni muukin asia lisäsi syntiäkin painoa ja sai kylänvanhimmat jyrähtelemään.

– Luvattomista nurkkatansseista huomautettiin kuten myös korttipelistä juhlapyyhinä. Viikimäen pariskunta kylällä herätti

paheksuntaa ja asiaan puuttumista, selvittää tiedotussihteeri Niskanen.

Hän mainitsee, että tuomiokirkon pommitusta seuranneesta tulipalossa tuhoutui suuri osa seurakunnan asiakirjoista, jotka varmasti sisälsivät myös kinkeripiireistä monenlaisia tietoja.

Niilo Niskasen mukaan kylänvanhimpien rooli nykyään on lähinnä symbolinen, mutta kuitenkin paikallaan myönteisenä perinteenä. Käytännön tehtävänä kylänvanhimmallalla on ennen muuta kinkeripaikan varaaminen hyvissä ajoin seuraavaksi kerraksi.

Naisissa on maaseudun voima

Muutoksen haaste on otettu vastaan

Kolmen naisen erilaiset tarinat

Olli Kontio

Kolme eteläsavolaista naista, kolme erilaista tarinaa.

Maanviljelijä Tellervo Sallinen Savonlinnan Ahvensalmelta. Elämään kuuluvat kolme pientä lasta, aviomies sekä suuri lypsykarja. Matkaa tilalle Savonlinnan keskustasta on 50 kilometriä.

Hän korostaa, että niin kauan kuin maataloustuotteiden hinnat pidetään poliittisilla päätöksillä tuotantokustannuksia alempana, on viljelijöiden sosiaaliturva yhteiskunnan vastuulla. Tällä hetkellä lomituspalveluihin ja lasten päivähoidon sisältyy aivan liian paljon porsaanmentäviä aukkoja, jotka tulisi saada kuntoon mahdollisimman nopeasti.

Olli Kontio

Eteläsavolaisen maaseudun naisen ajatuksissa ja toiminnassa on nyt vahva positiivinen syke. EU-jäsenyyden alkupelot ja kivut on kärsitty, nyt osataan jo uida EU:sta tulevassa tiedon virrassa ja seuloa byrokratiasta kulloinkin tarvittavatietoa.

Kaikkia maaseudun ongelmia ei ole kuitenkaan ratkottu eikä asioita saatu lopullisesti kuntoon. Nyt on vain otettava itse aikaisempaa enemmän asioista selvää, osattava enemmän ja vaadittava myös päättäjiltä enemmän. Enää ei pidä nöyryä virkamiesten ja toimihenkilöiden ei-sanan edessä vaan pidetään kiinni oikeuksista, jotka maaseudunkin ihmiselle kuuluvat.

Yrittäjä, kolmen lapsen äiti ja maanviljelijän puoliso **Pirjo Heinikainen** Ristiinasta. Yksi yritys Mikkelissä ja toinen maaseutumatkailuyritys pihapiirissä. Hän kuuluu niihin maaseudun vahvoin naisiin, jotka eivät jätä helpolla mitään kesken vaan pyrkivät selvittämään vaikeatkin asiat.

Toimistovirkailija **Mervi Kukkonen** Juvan Nääringiltä. Perheeseen kuuluu aviomiehen lisäksi kolme lasta. Merville maaseutu on tarjonnut monipuolisen elämänkehityksen, ja hänen mielestään maaseutu on lapselle paras kasvuympäristö.

Hän vaatii palveluiden säilyttämistä kylillä ja nykyistä enemmän asiointireittejä, joiden aika tulot olisivat nykyistä joustavampia.

– Monet tämän hetken akuuteista maaseudun ongelmista, kuten lomitukset ja päivähoito sekä työterveyshuolto, ovat enemmän kansallisia kuin suoraan EU:sta johtuvia mutta koskettavat kuitenkin välillisesti myös muiden EU-maiden maaseudun asukkaita.

Näin toteavat kolme erilaisissa ammateissa työskentelevää maaseudun nuorta naista, savonlinnalainen lypsykarjatilan emäntä **Tellervo Sallinen**, ristiinalainen yrittäjä ja maanviljelijän puoliso **Pirjo Heinikainen** sekä juvalainen toimistovirkailija **Mervi Kukkonen**. He tuntevat myös maaseudun lasten päivähoito-ongelmat ja niiden ratkaisut, sillä jokaisella on kolme lasta.

Naiset luovuttivat viikko sitten kansainvälisenä maaseudun naisten päivänä muiston eteläsavolaisten maaseudun naisten asioista itäsuomalaisten EU-edustajalle ja maakunnan kansanedustajille. Nyt he odottavat mielenkiinnolla, mitä vaikutusta muistiolla on esi-merkiksi Brysselissä.

O. LI KONTIO

Maaseudun vahvat naiset: toimistovirkailija Mervi Kukkonen, maanviljelijä Tellervo Sallinen ja yrittäjä Pirjo Heinikainen tsemppaavat ja sanovat, että eteläsavolaisessa maaseudun elämässä on nyt selvästi positiivista sykettä, jossa tarvitaan entistä enemmän myös naisenergiaa.

Nyt on katsottava eteenpäin

– EU:hun liittyvät ratkaisut ja selviytymisstrategiat on tiloilla tehty, ja nyt katsotaan eteenpäin ilman valituksia. On turha tuhjata henkisiä voimavaroja EU-byrokratian miettimiseen, koska se on tosiasia eikä sitä yksityinen maatalousyrittäjäperhe voi muuksi muuttaa. On parempi käyttää nekin voimavarat oman hyvinvointinsa parantamiseen, sanoo 40 lypsylehmän karjaa Ahvensalmella emännöivä Tellervo Sallinen.

– Meidän tilan kehittäminen alkoi vuonna 1993, eivätkä EU-kuviot ole kehittämistoimia paljoakaan muuttaneet. Tietenkin 18 lehmän kasvaminen 40 lehmän karjaksi on lisännyt töitä melkoisesti, mutta onneksi isoilta investoinneilta säästyttiin. Ajankäyttö on pysynyt kohtalaisesti hallinnassa hyvin järjestyneen päivähoitoon ja onnistuneen lomitustajärjestelmän ansiosta. Näin ei kuitenkaan ole kaikilla tiloilla, miettii Tellervo Sallinen oman perheviljelmänsä kuvioita.

Tellervo Sallisen mukaan erityisen tärkeää jaksamisen kan-

nalta karjatiloilta on ajankäytön hallinta eli miten työ, vapaa-aika ja lepo ovat tasapainossa, mikä edellyttää toimivaa lomitustajärjestelmää. Ihmisen kestämiselläkin on rajansa.

– Parhaillaan työskentelyään aloittavan maatalouslomituksen työryhmän onkin syytä miettiä hyvin tarkkaan, mikä on toimivin tapa hallinnoida lomitusta. Toinen tärkeä asia on saada lomittajan palkkaus kilpailukykyiseksi muiden ammattiryhmien kanssa, evästää Tellervo Sallinen työryhmää.

Sisäinen tunne vahva johdattaja

– Asun maalla, mutta en kuitenkaan ole perinteinen maatalousyrittäjä. Olen äiti, mutta olen ollut töissä lapsista huolimatta. Viihdyn maalla, mutta sulaudun nopeasti myös kaupungin kuvioihin, kertoo kahden yrityksensä kanssa sukkuloiva Pirjo Heinikainen.

Pirjo Heinikainen kokee saaneensa vahvaksi henkiseksi lahjakseen tunteen, joka ohjaa häntä toimintoissaan. Ilman vahvaa sisäistä tunnetta hän kokisi olevansa usein eksyksissä. Hän sanoo, että tunteen mukainen käyttäytyminen on joskus tulkittu myös kylmyydeksi, kovuudeksi, napakuudeksi ja määrätietoisuudeksi.

– Olen yrittäjänä tottunut ei-sanaan. Hyvätkin ideat usein ensin teiltään, ennen kuin ne hyväksytään. Olen tottunut myös kysele-

mään, vaatimaan ja hakemaan tietoa. Olen ollut usein ensimmäinen, joka kysyy tällaista. Aasinkorvat kasvavat usein pääläeläni, mutta niihinkin tottuu, kuvaa Pirjo Heinikainen yrittäjän kivistä mutta haasteellista tietä.

Pirjo Heinikainen sanoo EU-jäsenyyden tuoneen esimerkiksi maaseudulla toimivalle yrittäjälle enemmänkin mahdollisuuksia kuin kielteisiä asioita.

– Ilman EU:ta minulla tuskin olisi maaseutumatkailuyritystä. EU-tuella pystyttiin luomaan yritykseen korkea laatu, vaikka se edellyttääkin entistä kovempaa työtä, sanoo Pirjo Heinikainen.

Muutokset otettava haasteina

Maaseutukodistaan löytää voimaa työhönsä ja harrastuksiinsa juvalainen toimistovirkailija Mervi Kukkonen. Hän muistuttaa, että maaseutu elää ja muuttuu ja muutokset pitää ottaa vastaan haasteina. Naisissa on useimmiten se voima, jota tarvitaan niin vanhan perinteen vaalimisessa kuin uuden luomisessa.

– Tuntuu pahalta, kun kauniit kylämaisemat jäävät usein pusikkujen ja ryteikköjen taakse näkymättömiin. Onko jo vaara, että kaunis järvi-Suomi muuttuu vähitellen korpi-Suomeksi? Maisemanhoitoon on kuitenkin jo herätetty monella kylällä. Hienoimpia esimerkkejä onnistuneesta kylämaiseman hoidosta on lap-

suuskyläni Juvan Kaskiin kylämaisemaprojekti.

– Näitä kylämaisemaprojekteja tulisi saada lisää ja sitä varten myös maaseutukylillä asuvilla tulisi olla mahdollisuus ympäristötukeen, sanoo Mervi Kukkonen.

Ratkaisumalleja löytyy myös kyliltä

Olli Kontio

Kylissä ja niiden asukkailla olisi ongelmiin usein omia ratkaisuja, jotka voisivat olla vähemmän byrokraattisia kuin nyt käytössä olevat. Naiset toivovat, että heitä ja heidän keinojaan kuultaisiin ja otettaisiin huomioon päätöksenteossa.

– Päätäjien tulee muistaa, että lakisääteinen sosiaaliturva, muun muassa lasten ja vanhusten hoito, koskee kaikkia kuntalaisia asuinpaikasta riippumatta. Omalla kylällä me olemme ideoineet yhdistelmällä palkatun kyläavustajan tukemaan kunnallista sosiaaliturvaa, ei korvaamaan sitä, sanoo Tellervo Sallinen.

– Koska kunnan kotipalvelulla ei ole useimmiten riittävästi voimavaroja, apua ei kotioidossa sairastavan lapsen perheille tarjota. Halvin, toimivin ja myös lapsen kannalta paras ratkaisu olisi, että äiti saisi sijaisapulomituksen navetalle ja hoitaisi lapsen itse. Laki ei kuitenkaan anna tähän mahdollisuutta. Tapauskohtainen harkinta asioiden hoitamisessa tulisi sallia, esittää Tellervo Sallinen käytännön ratkaisumallejaan.

– Lisääntyneen työmäärän alla painivien viljelijöiden henkisen ja fyysisen kunnon

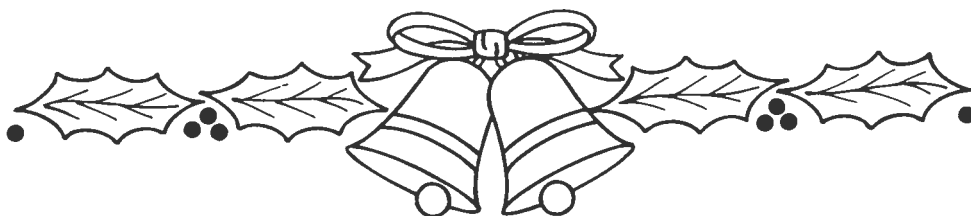
kohottamista varten tulisi työterveydenhuollon piiriin luoda oma kuntokurssijärjestelmä, joka voisi tarkoittaa esimerkiksi viikoittaista kuntolomaa vuodessa, esittää Sallinen.

Tellervo Sallinen muistuttaa, että kaikilla päätöksillä on aina vaikutusta yksilöiden elämään, suoraan tai välillisesti. Päätäjien ei ole syytä miettiä, vaikuttavatko ratkaisut maaseudulla vai kaupungissa asuvien ihmisten elämään. Tärkeintä on muistaa, että ne vaikuttavat ihmisten elämään.

Pirjo Heinikainen toivoo, että kunnan valtuutetuille ja muille vaikuttajille järjestetään teemapäiviä, joissa maaseudun ihmiset voivat keskustella heidän kanssaan elävästä elämästä ja perheiden arjesta ilman jäykkää byrokratian kielletä.

Mervi Kukkonen muistuttaa, että maa- ja kotitalousnaisten ajassa liikkuva ja jatkuvasti uudistuva järjestö on erittäin tärkeä maaseudun naisille ja sen neuvontatyötä arvostetaan kentällä.

– Päätäjienkin toivoisi huomaavan tämän järjestön tärkeän työn merkityksen maaseudulla ja löytävän taloudellista tukea järjestön toimintaan reilusti nykyistä enemmän.

ATK- kurssilaisen höpinöitä

Sitä on sitten meikäläinenkin siirtynyt Atk-aikaan. Tosi on , nörttejä ollaan.

Tässä, päivänä muutamana Kokin Tuula sanoi, että hän on ilmoittanut minutkin Atk-kurssille. Kysyin, lähdetäänkö siellä alkeista ? Juu, juu... No sitten ... En tiennyt silloin, että kyseessä oli Savonlinnan Ammatillinen Aikuiskoulutuskeskus, joka järjestää pienryhmäkoulutuksen Oravissa ja Ahvensalmella. Jostain syystä luulin, että Tuula olisi kurssin vetäjä, joka ohjaisi meitä esim. eläkeläisiä tietokoneen saloihin. Olen aina suhtautunut tietokoneeseen pelonsekaisella kunnioituksella ja se on suoraan sanoen kiinnostanut minua aika-lailla. Sitten kun meidän nuoret yrittäjät toivat tietokonevehkeet kotiin, aloin pölyjä pyyhkiessäni miettiä, jospa tästä ”aparaatista” olisi minullekin muutakin iloa kuin pölyn pyyhkiminen. Aloitinkin olan takaa kurkkien vilkuilla miten se toimi ja samalla vähän kysellä. Sen verran olin perille asioista päässyt, että pystyin tuottamaan tekstiä ja tulostamaan tekeleeni. Kun vähäisillä taidoillani laadin Martta-iltailmoituksen sain jo ansiotonta arvonnousua kun eräs Martta-sisar pyysi tekemään puolestaan seuraavan ilmoituksen kun hänellä ei ole tietokonetta. Voi hyvänen aika! sanon minä. Nykyisin näyttää olevan kunniakkaampaa tehdä tietokoneella kuin kauniilla käsialalla. Ennen oli osattava jopa mustekynällä ja musteella kirjoittaa hienoja kaunokirjoituskoukeroita, vaikka me-nisikin kehumiseksi niin sanon, että sen osasin hyvin. Olen ajatellut, että turhaan on tullut kai pojallekin marmatettua epäselvästä käsialasta. Eihän niiden tarvitsekaan, nykyajan ihmisten, kirjoittaa muuta kuin oman nimensä. Nehän osaa tietokoneen käytön.

Nyt tuli minun tilaisuuteni saada oppia tuosta jalosta taidosta. Niinpä astuin toiveikkaalla mielellä Iltakodin kerhohuoneeseen. Pian pystyn minäkin siihen, ei tässä ihan ”fossiiliksi” haluta jäädä. Mitä? Vähän hätkäytti, kun huomasin erehdykseni. Opettaja olikin tuntematon mies kaupungista ja pöydän ympärillä oppilaina istuivat Tuula, Riikka ja Birgitta, kaikki fiksuja opettajaihmissä ja ovat tietenkin tässäkin asioissa täysiä tekijöitä. Onneksi oli kuitenkin naapurin Katja, mutta hänkin sanoi koulussa jonkin verran opiskelleensa atk:ta. Minähän olen siis ainoa ”vihreä” joukossa. Huh , huh, taitaapa tulla kovat paikat. On se nöyryyttävää olla jumbona, ajattelin. Täytyy vain niellä ylpeytensä ja eihän kysyvä tieltä eksy, sanotaan.

Aluksi käytiin läpi kaikki näppäimet. Saatiin selville miksi niitä kutsutaan, mutta jääkö ne niin vaan vanhaan kalloon. Siinä taisi aluksi mennä sekaisin enterit, kursorit ja kontrollit, mutta kyllä se siitä kun kertaillaan, arvelin. Kompastuskivi tuli myös hiiren käytössä. Enhän minä osannut niin nopeasti napsautella. Nuoli lenteli näyttöruudussa mielivaltaisesti, ei meinannut millään totella komennusta. Muistelin, miten ennen työelämässä laskin laskukoneella inventaarikirjojen sivuja, en tarvinnut edes vilkaista konetta kun sormet alitajuisesti tekivät työn. Miten sitä näin on köpeloitynyt. Sain neuvoksi, että pitäisi pelata pelejä esim. pasianssia. Enhän minä osaa, en ole ikinä pelannut. Päätin, että pyydän lapsukaisia neuvomaan muorille kortinpeluun.

Siinä sitä vaan on jo jotain oppinut vaikka tunteja ei vielä ole paljon ollutkaan ja yksityisopetus, 6 tuntia, on vielä edessäpäin. Kurssi jatkuu joulun jälkeen. Pelko tietokonetta kohtaan on häipynyt mutta kunnioitus säilynyt. Viisaita ovat ihmiset, jotka ovat sen keksineet, täytyy sanoa. Sitä tässä tosin olen monta kertaa ajatellut, että hyvä kun eivät ole keksineet aiemmin, että olen saanut tehdä sellaista työtä, mistä olen pitänyt, eikä mielestäni koneet saisi kaikkea korvata tänäkään päivänä.

ML

...ja jos laitteiston kanssa tulloo ongelmia, niin tässä neuvoja:

Mitteepä tiet, jos tietokonneesj alakaa renkata? Ossootko korjata ite vae pulitatko isot rahnat huoltovirman kojjoottiloile? Jos et ossoo, nii luveppa tämä. Alakaa mutkikkaammattii pelit kölökkästä.

Jos tietokone kuatuu. Nosta se ylös. Vastasen varale oes hyvä hommata asijalline atk-tuki, parrunpätkä kääyp hyvin.

Jos käättöjärjestelmä jummi. Käätä sitä noppeesti kiehuvasa veessä ja sitte pakastimessa. Näätä sille, mitenkä paljon huonomminnii sen asijat voes olla. Eeköhän tokene.

Jos ohjelma katkijaa. Vaeha kanavoo. Jos out alaikäne, tarkista jotta ohjelma ei ou kielletty alta 16-vuotijaelta. Jos ee aata, nii soeta televisijon ohjelmapäevystyksee.

Jos sähköposti ee kule. Uhkoo, jotta lopetat tykkänää konttuurissa käännin ja määät kyläkaapan asijakkaaksi.

Jos rosesorj takkuvvaa. Se on kuitennii aena liijan vanaha ja aljtehone, nii jotta osta uusj.

Jos hiiri ee liiku. Pistä kissa vieree yöksj. Eeköhän ala vaahti maestuu.

Jos näättö pimennöö. Sammuta valot ja sano, että osataa sitä tiällännii. Ja mää kalalle.

Jo on ihme, jos ee näilä ohjeila ruppee vehkeet pelittämmää!

ORAVIN KYLÄKAUPAN AUKIOLOAJAT:

ARKISIN klo 9.00 – 19.00

LAUAUNTAISIN klo 9.00 – 16.00

SUNNUNTAISIN Suljettu

JOULUNA	23.12.	klo	9.00 – 16.00
	24.12.	klo	8.00 – 11.00
	25.12.	Suljettu	
	26.12.	klo	12.00 – 15.00

UUSIVUOSI	30.12.	klo	9.00 – 16.00
	31.12.	klo	12.00 – 15.00
	1.1.	Suljettu	

KROUVIN AUKIOLOAJAT:

MA – TI Suljettu

KE – TO klo 18.00 – 22.00

PERJANTAISIN klo 18.00 – 24.00

LAUANTAISIN klo 16.00 – 02.00

SUNNUNTAISIN klo 10.00 – 20.00

JOULUNA	23.12.	klo	16.00 – 22.00
	24.12.	Suljettu	
	25.12.	Suljettu	
	26.12.	klo	10.00 – 22.00

UUSIVUOSI	31.12.	klo	10.00 – 02.00
	1.1.	klo	10.00 – 18.00

Hyvää Joulua! god jul!

Atria 400 g
**PORKKANA- tai
LANTTULAATIKKO**
morots- eller kålrotslåda

5,90
ras/ask
14,75 kg 0,99 €

Atria 400 g
**PERUNA-
LAATIKKO**
potatislåda

6,90
ras/ask
17,25 kg 1,16 €

Boy 320/640 g
SILLIT
sipuli, matjes, juhla tai pikantti
sill lök, matjes, fest
eller pikant

19,80
prk/brk
61,88 kg 3,33 €

Atria 400 g
ROSOLLI

12,90
ras/ask
32,25 kg 2,17 €

Atria 260 g
SALAATIT
italian, peruna tai punajuuri
sallad
italiensk, potatis eller rödbets

5,90
ras/ask
22,69 kg 0,99 €

Kulta Mokka 500 g
KAHVI
Guld Mocca kaffe

14,90
pkt/förp
29,80 kg 2,51 €

Myllyn Paras 500 g
**TORTTU-
TAIKINA**
tårtdag

6,90
pkt/förp
13,80 kg 1,16 €

1,5 l
7UP, PEPSI
tai **PEPSI MAX**
pantilla innehåller pant

9,90
plo/fl
4,93 l 1,67 €

Valio 1 l
**VANILJA-
KERMAJÄÄTELÖ**
vaniljgräddglass

6,90
pkt/förp
1,16 €

300 g
KOTI-SINAPPI
Hem-Senap

8,90
plo/fl
29,67 kg 1,50 €

Sun Maid 250 g
RUSINA
russin

6,90
pkt/förp
27,60 kg 1,16 €

Sunsweet 227 g
LUUMU
plommon

8,90
pss/påse
27,60 kg 1,50 €

Estrella 200 g
CHIPSIT
chips

9,90
pss/påse
49,50 kg 1,67 €

T a r m o
LähiKauppias

**Tavallista Tarmokkaampi!
Exceptionellt energisk!**

partioon... partioon... partioon...

Hyvät lasten vanhemmat sekä nuoret!

Syksyllä saitte partiota koskevan kyselyn, jonka rohkaisemana innostunut joukko - Eila, Kirsi, Suh ja Tuula lähtivät Pieksämäelle koulutukseen. Tämän jälkeen tutustuimme Savonlinnan keskustan partiotoimintaan – ennen muuta partiolippukunta Nojamaan Neulasiin. Ja nyt ovat suunnitelmat niin pitkällä, että vuoden alussa on tarkoitus aloittaa sudenpentulaumojen ohjaaminen Oravissa. No mitä ne sudenpennut ovat?

Sudenpennut ovat 7-10 –vuotiaita partiolaisia, sudareita, joiden ryhmää kutsutaan laumaksi. Leikit, seikkailu ja tarinat ovat sudaritoiminnassa tärkeitä. Viikottaisissa laumailloissa lauma oppii erilaisia asioita ja taitoja. Kevään suunnitelmassa on muun muassa erilaisia retkiä, kierrätystä, ensiapuatoitoja, talkoita, turvallisuusteema vesillä sekä maanteillä jne. Eri alojen vierailijat ilahduttavat myös meitä. Ja mikä tärkeintä – Teitä vanhempia toivomme aktiivisesti mukaan sekä tapahtumiin että retkille.

Vartiolaiset ovat 10 –14 –vuotiaita partiolaisia ja vaeltajat ovat yli 14 –vuotiaita partiolaisia. Näistä kuulemme tarkemmin heti vuoden alussa, kun järjestämme **info-illan partiotoiminnasta** kaikille kiinnostuneille. Kutsu tulee heti ensimmäisellä viikolla ja ilta on suunniteltu pidettäväksi **tiistaina 9.1. Oravin rukoushuoneella**. Tilaisuuteen saapuu seurakunnan nuorisotyöntekijä – seurakunta on nimittäin partiotoiminnan taustayhteisö. Nojamaan Neulasten lippukunnan johtajan yritämme saada myös vieraaksi, sillä meillä on tarkoitus liittyä alajaostona Nojamaan Neulasiin.

Entä mitä tämä harrastus maksaa? Periaatteessa itse toiminta ei ole maksullista ja me vetäjähän teemme tätä ilman palkkaa. Mutta koska partiotoimintaan kuuluu retkiä ja erilaisia tapahtumia, niin jokaisella partiolaisella on oltava vakuutus, joka samalla oikeuttaa osallistumaan piirin samoin kuin valtakunnan tason tapahtumiin. Lisäksi jäsenmaksu oikeuttaa saamaan partiolehden. Jäsenmaksu menee pääjärjestölle eli Suomen Partiolaisille + piirille – ei meille. Jäsenmaksu – vakuutus on tällä hetkellä reilut 100 mk/vuosi ja se on aivan välttämätön turvallisuuden takia.

Tulkaa kuulemaan ja kyselemään lisää partiotoiminnasta.

Tapaamisiin

Partion "tytöt"

Mitä partiotoiminta on?

- toimintaa luonnossa
- tekemällä oppimista
- elämyksiä
- henkilökohtaista kehitystä
- yhdessä päättämistä

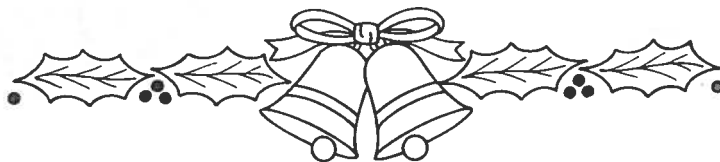
Partion päämääränä on tasapainoinen, terve, vastuuntuntoinen ja itsenäisesti ajatteleva yhteiskunnan jäsen.

Tervetuloa partioon!

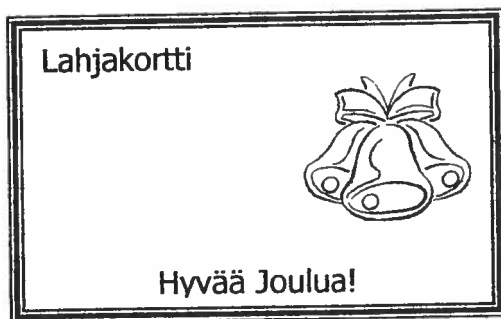
Tapaamme
9.1.2000
Klo 19.00

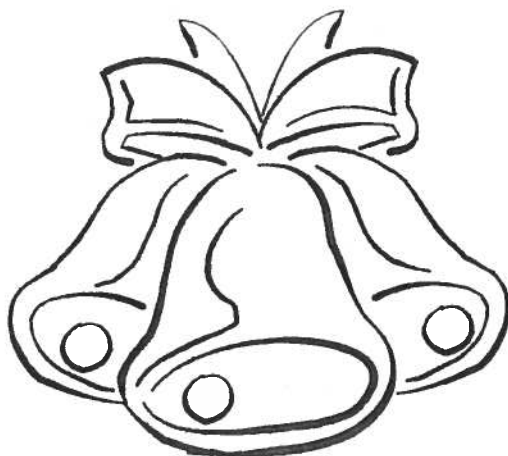
Hierontaa hartioille ja hauiksille

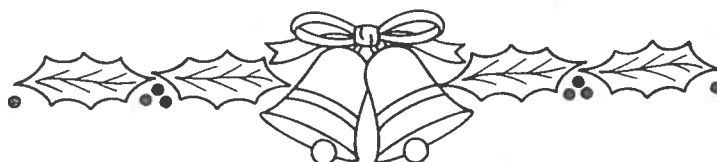
Vielä ehtii pukinkonttiin: Hierontalahjakortit Agatalta

Agatan Hierontapalvelu
Puh.
015 - 445 128
0400 - 676 117

PS. Ostaessasi yli 500 mk:n arvoisen lahjakortin saat kaupan päälle kylmägeelin "Cool Power" (arvo 65 mk).

Kutrit ja kuontalot kuntoon

Tarvitsetko hiusalan palveluita?

Opiskelen viimeistä vuotta parturi-kampaajaksi ja teen etäopiskelupäivät töitä. Haluan, että pienemmissäkin kylissä otetaan huomioon palvelujen tarve, ja siksi olen tullut tänne Oraviin, samalla takaisin "kotikonnuille".

Toistaiseksi olen paikan päällä **joka toinen perjantai, klo 9 - 17**, Oravin kaupan alakerrassa eli Krouvin tiloissa. Seuraavan kerran olen Oravissa tammikuun 5. päivänä. Jos parturointipäivä muuttuu, ilmoittelen siitä kaupassa olevalla ilmoituksella.

Minulle voi myös soittaa numeroon **0400-861 450**, parhaiten minut tavoitat klo 16 jälkeen.

Hinnoilla ei päättä rassata!

Esimerkiksi:

Naisten leikkaus 50,-
Miesten leikkaus 40,-
Kevytväri 80,-...100,-

Tervetuloa palveltavaksi!

Tarja Makkonen
(o.s Martikainen)

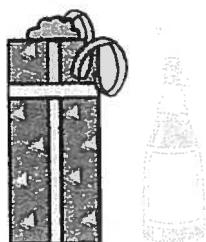
**Iloista joulua kaikille
Ja
Rauhallista Uutta Vuotta!**

JOULUISIA

TERVEISIA

Iloiset
jouluterveiset
Merville ja
Ninalle!

Hyvää Uutta
Vuotta 2001!
toivottelevat
Oravin Orvokit

(ps. Arvaa pkt:n sisältö)

Kiitämme
kuluneista
kuukausista
Ja
Toivotamme
Tarmokasta
Uutta Vuotta
Janille ja
Jussille!

Pirteät ja
positiiviset,
mahtavat
mummot:
Annukka, Raija ja
Sirkka

Kiitokset kuluneen
vuoden kuvioista,

Jatkakaa samaan
malliin ensi
vuonnakin!

Hyvää Joulua
Helenalle!

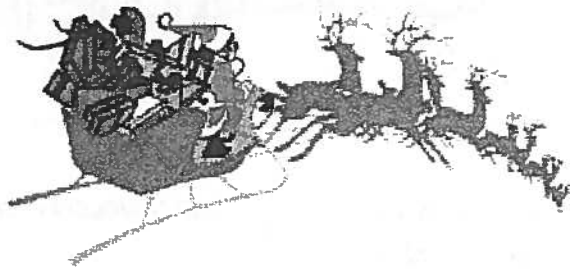

Toivottavat
Olli ja Ukko, Valtteri,
Artturi, Simo,
Monika, Lauri ja
Juho

Hyvää Joulua
ja
Rauhallista
Uutta Vuotta
Pyhäkoulun Pirkolle!

Hirveesti kiitoksia
hirmuhyvästä
hervipaistista!

Joulun toivotukset

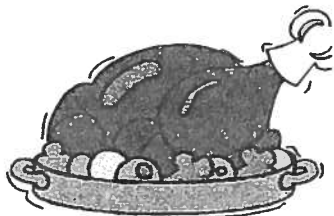
Leena-kummille,
Irma-kummille,
Ulla-kummille,
Tiina-kummille,
Maija-kummille,
Esko-kummille,
Kimmo-kummille,
Lassi-kummille,
Pentti-kummille,
Janne-kummille

Kummitellaan!

t. Anna, Ulla, Joonas, Olli ja
Ukko

Kiitokset Katille syksyn
rääkistä - Jatketaan
kinkkujen sulatuksen
merkeissä
tammikuussa!

Ahvensalmen jumppa
alkaa taas
keskiviikkona 10.
tammikuuta klo 19

Tervetuloa!
Terveisin Leila S.

Kanavan Varrelta -toimitus
kiittää kirjoittajia ja
kommentoijia
kuluneesta vuodesta
ja
Toivottaa lukijoilleen
oikein leppoisaa joulua
Ja
kaikkea hyvää
alkavalle vuodelle!

Onnitteluja

Rakas Jeesus,
Siunaa lasta,
Joka äsken syntyi
vasta.
Siunaa kättä,
siunaa jalkaa,
nyt kun elon taival
alkaa.

Vauvaonnea!

Elisabetille ja Pekalle,

Kirsille ja Samille,

Vonnelle ja Ilpolle !

Onnea

Marjaana ja Teemu !

Onnea

Marja ja Kimmo !

Onnittelut koillisten kylien uusille
valtuutetuille

**Marjo Välimäelle ja
Atte Luostarisel!**

"Paras on hallinto, jolla on sekä tahto että
tieto kuinka tehdä ihmiset onnellisiksi."

- Lord Thomas Badington Macaulay -

.....
Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta Kanavan Varrelta!

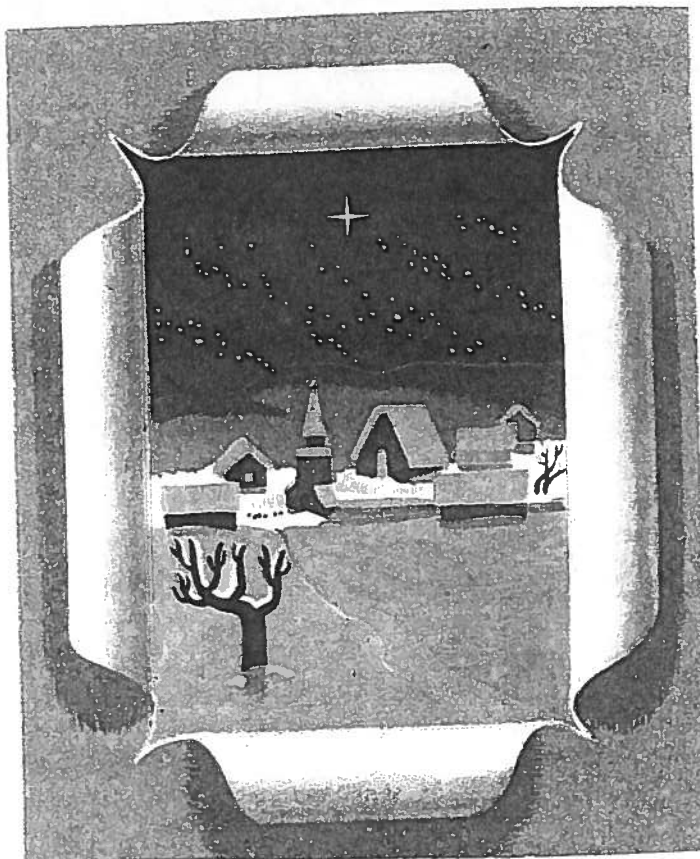
Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta Kanavan Varrelta!****Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!

Mitä muistamme vuodesta 2000?

Ainakin sen, että

- * Maailmanloppua ei tullutkaan, tietokoneet eivät tiltanneet totaalisesti eivätkä nolla-ohjelmat kadonneet ikuisuuksiinY2K...
- * Kesä kului sadetta pidellessä....paistoiko aurinko jossain välissä???
- * Joulumyyjäisiin saattoi mennä **RANTASANDAALEILLA**
- * Viikko ennen joulua maa oli sula, lämpötila oli reilusti nollan yläpuolella ja talvista oloa pystyi luomaan vain edellisvuosien valokuvien avulla....
- * Säiden salliessa kylämme sai uuden kalenteritapahtuman, nimittäin **JOULUSOUDUN**.
- * Keskieurooppalaisen tyylin mukaista **AFTER SKI**:tä joudumme odottelemaan näemmä ensi vuoteen, säiden säätelemänä edelleen,... Meininkihän on se, että hiihtokierrokseen jälkeen on Krouvilla luvassa urheilujuomakierros - Se, joka kiertää lenkin nopeimmin, saa tarjota....
- * ..Amerikka meinasi saada presidentin, ja saikin sen loppujen lopuksi...keinolla, millä hyvänsä. Ilmaan nousi UUSLASKUTAIDOTTOMIEN valtaisa joukko...
- * Savonlinnan kaupunki meinasi saada uuden sivistystoimenjohtajan, mutta ei sitten saanutkaan...vielä...otsikoihin nousi puoluepoliittinen KURI ja kuntalaisten UUSLUKU- JA PÄÄTTELYTAITOISUUS...
- * Oravilaiset eivät päässeet vaipumaan TALVIUNEEN, kun uudet kauppiasyrittäjät avasivat uudistetun kyläkaupan ja
- * Postikin palautui asiamiespostina kaupan yhteyteen.

MENE JA TIEDÄ

PÄIVITÄ

Mene ja tiedä -palstalla tutkaillaan ajankohtaisaiheita. Lue, missä mennään!

AJANLASKU

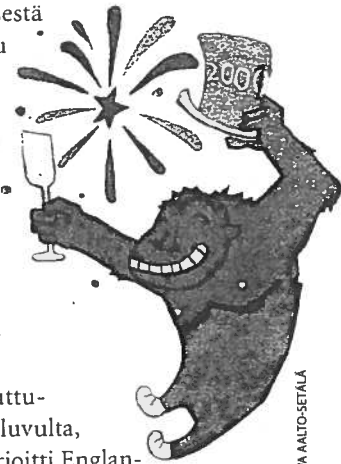
Vuosituhatia saa juhlia taas

Uusi vuosituhat alkoi yhden laskutavan mukaan viime tammikuussa, toisen mukaan se on vasta ovela. Juhlahaluiset voivat juhlia häpeilemättä 1.1. 2001, koska nykyisestä ajanlaskusta puuttuu vuosi 0. Nollattomuuden takia vasta vuoden 1 lopussa oli kulunut yksi vuosi ajanlaskun alusta, joten vastaavasti vasta tämän vuoden lopussa on vierähtänyt 2 000 vuotta ajanlaskun alusta.

Nollavuoden puuttuminen on perua 720-luvulta, jolloin piispa Beda kirjoitti Englannin kirkon historian. Kun hän mainitsi tapahtumia Jeesuksen syntymää edeltävältä ajalta, hän ajoitti ne vuosina ennen Kristuksen syntymää. Tällä tavalla vuotta 1 jKr. edeltäväksi vuodeksi tuli 1 eKr.

Nollavuoden poisjääminen on ymmärrettävää, koska keskiajalla käytettiin roomalaisia numeroita. Niissä ei ollut merkkiä nollalle, joten ei voinut olla vuotta nolla.

RISTO VARTEVA *Tiede 2000*

EEVA AALTO-SETÄLÄ

Toimitus lähettää tässä yhteydessä erikoistervehdyksen
Mr. HD Olavi Kulmalalle...
...joko saadaan juhlia..?

Joulun tähtitaivas

Joulukuu on vuoden pimeintä aikaa. Hämärä poislukien tähtitaivaan katselulle jää aikaa reilusti yli puoli vuorokautta.

Venus on iltataivaan "joulutähti" ja loistaa kirkkaana matalalla etelän ja lounaan suunnalla. **Kuu** on lähellä Venusta illalla 29.12.

Joulukuu on hyvää aikaa Kuun tarkkailuun, sillä se on näkyvissä lähes koko kierroksensa ajan.

Jupiter ja **Saturnus** näkyvät hyvin idässä, noin 30 asteen korkeudella *Härän tähdistössä*. Jupiter on näistä kirkkaampi, sen oikealla puolella on Saturnus aivan **Seulasten** tähtikuviun alla.

Ilta-öystä talven kirkkaat tähtikuviot ovat jo nousseet idästä. **Orion** on melko korkealla eteläkäkössä, **Sirius** on noussut kaakosta noin klo. 20:n aikoihin. Koillisessa **Otava** on alkanut kiertyä ylempiä ja Leijonan tähdistön päätähti, **Regulus**, on jo noussut horisontin yläpuolelle.

Jos vietät joulusi Pohjois-Amerikassa, voit nautti osittaisesta auringonpimennyksestä joulupäivänä 25.12.

/Yhteishyvä 72/2000

Riimuissako roikkuu tulevaisuutemme? -
Onko kuuhun kurkottaminen taikka tähtiin
tuijottaminen? - Viekö Venus Violat
vuoteen uuteen??

Vastauksia antavat:

Oravin Oraakkelit (puh. 050-5766059, 9,95
mk/min.+pvm)

Oletko kiinnostunut kirjoittamisesta?

Linnalan kansalaisopiston

RUNOA JA PROOSAA -ryhmä kokoontuu

3.2. sekä 21.4. vuonna 2001

Ahvensalmella kirjailija Anneli

Pääkkösen tuvassa klo 10-18.

Viikonloppuna 10.-11.3. 2001 ryhmä

on Linnalassa, ohjaajana Kirsi Suokas.

Voit osallistua halutessasi vain

Ahvensalmen seminaareihin.

Lisätietoja Linnalasta, Sotilaspojankatu 7,
puhelin 514200.

"Kaikessa on jotakin

tutkimatonta ja tuntematonta

joka on löydettävissä.

Maaailmassa ei ole kahta täysin samanlaista

hiekanjyvästä, karpästä,

kättä tai nenää.

Maaailmassa ei ole kahta samanlaista

näkijää, kokijaa, haistelijaa,

kuuntelijaa, kirjoittajaa..."

- Olof Lagerkranz

Joulupuu on rakennettu,
joulu on jo ovella.
Namusia ripustettu
ompi kuusen oksilla.

Rauhallista Joulua

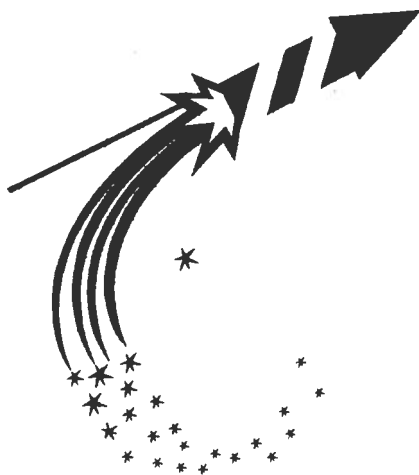
VUOSI VAIHTUU!

Uutta Vuotta otetaan vastaan **Krouvilla** perinteisin menoin.

*** Ilotulitukset**

*** Kanavan varren valaisu lyhdyin**
(omat tulitteet ja omat lyhdyt)

HYVÄÄ UUTTA VUOTTA!